Ազգ
Azg
armenian daily
15 ՄԱՐՏ 1996, ՈՒՐԲԱԹ # 49 (1055)

Չինաստանը շարունակում է ճնշել Թայվանին

ԹԱՅՓԵՅ, 14 ՄԱՐՏ, ՌՈՅԹԵՐ: Շարունակելով Թայվանին ճնշելու եւ 21 միլիոն թայվանցիներին անկախության ոչ մի հույս չթողնելու իր քաղաքականությունը, Չինաստանը ռազմավարժանքներ ուղարկեց կղզի, որոնք Թայվանի նեղուցի երկայնքով մեկ սարսափազդու «սուզումներ» են կատարում: Միաժամանակ, Պեկինը շարունակում է Թայվանի նախագահ Լի Տենգ-Հույին բռնատեր ներկայացնելու իր քարոզչությունը: Չինական բանակը թայվանյան ջրերում բաց թողեց իր 4-րդ հրթիռը, ճիշտ Խարնաստից նավահանգստից դուրս, իր վրա հրավիրելով Վաշինգտոնի հակազդեցությունը: Վերջինս ամբողջ մի նավատորմ է հասցրել շրջան, հետեւելու իրադարձություններին: Չինաստանը երդվել է հարձակվել Թայվանի վրա, եթե վերջինս փորձ անի անկախություն հայտարարելու եւ կամ եթե որեւէ 3-րդ կողմ փորձի միջամտել «Թայվանյան խնդրին»:

ԵՐԵՒԱՆ

Միշել Կամդեսյուն համոզված է, որ հրաշագործը չի խախտվի

ՄԱՀ-ի միջոցով ԿԲ-ն կապահովի դրամի կայունությունը

«Ես Հայաստան եմ ժամանել իսկապես պատմական մի ժամանակահատվածում, երբ մեր համագործակցությունը շատ լավ է ընթանում, երբ տեսնում ենք, որ Հայաստանի համարձակ ջանքերը ֆինանսական կայունության հաստատման ուղղությամբ տվել են իրենց առաջին հաջողությունները», այսպիսի գնահատականով երեկ սկսեց իր մամուլի ասուլիսը Միջազգային արժութային հիմնադրամի կառավարիչ-տնօրեն Միշել Կամդեսյուն, որն արդեն հանդիպումներ էր ունեցել ՀՀ նախագահի, վարչապետի, ԱԺ նախագահի եւ պատգամավորների հետ, ինչպես նաեւ զրուցել Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի ուսանողության հետ: 1996-98 թթ. ընթացքում Հայաստանին հատկացվելիք մոտ 150 մլն դոլարի վարկի հիմնական նպատակն է նպաստել հետագա կայունացման ամրապնդմանը եւ այլ բարեփոխումների իրականացմանը: Կառավարիչ-տնօրենը նշեց, որ մինչ այդ ՄԱՀ-ն արդեն Հայաստանին է տվել մոտ 100 մլն դոլարի վարկ: Կարեւորելով ներկա պահի պատմական կողմը, պրն. Կամդեսյուն առանձնացրեց պահպանվող հրաշագործը եւ նշեց, որ ամուր խաղաղությունը տնտեսության զարգացման հիմքն է: Փաստելով, որ Հայաստանը գտնվելով շրջափակման մեջ եւ մուտք չունենալով որեւէ ծովի, պետք է հիմնականում օգտագործի իր մարդկային ներուժը, որի մասին ՄԱՀ-ի տնօրենը շատ մեծ կարծիք արտահայտեց:

Տես ▸ էջ 2

Բախումնե՞ր հայ եւ աբխազ զինյալ խմբավորումների միջեւ

ԵՐԵՒԱՆ, 14 ՄԱՐՏ, ՓԱՍՏ: Բրիտանական BBC ռադիոկայանը, վկայակոչելով վրացական «Իբերիա» լրատվական գործակալությունը, որն էլ իր հերթին լրատվությունը քաղել էր Զուգդիդից, հաղորդել է այն մասին, թե վերջերս Աբխազիայի Աստրա Արմյանսկոյե գյուղում զինված բախումներ են տեղի ունեցել հայ եւ աբխազ զինյալ խմբավորումների միջեւ: Բախումների հետեւանքով երկու հոգի սպանվել է, իսկ 4 ուրիշներ վիրավորվել: Նույն աղբյուրի տեղեկությամբ սա առաջին դեպքը չէ, երբ աբխազական ուժերը հարձակումներ են գործում հայկական այն զինյալ խմբավորումների վրա, որոնք հրաժարվում են ենթարկվել Աբխազիայի ղեկավար Վլադիսլավ Արձինբային: Տեղեկատվության մեջ ասվում է նաեւ, թե տեղի հայկական զինյալ խմբերը իրենց անվանում են «Բաղրամյան» ջոկատներ եւ իրենց խնդիրը տեսնում են այդ շրջանի հայկական բնակավայրերը պաշտպանելու մեջ:

Հայաստանը նախընտրում է երկկողմ մաքսային համաձայնագրերը

ԵՐԵՒԱՆ, 14 ՄԱՐՏ, ՓԱՍՏ: Հայաստանը նախընտրում է ԱՊՀ եւ ոչ ԱՊՀ պետությունների մաքսային ծառայությունների հետ երկկողմ համաձայնագրերի հաստատումը, որովհետեւ համաձայն ՀՀ մաքսային վարչության պատասխանատուներից մեկի, դա այսօր ավելի արդյունավետ է: Ըստ նրա, գործնականում այսօր ԱՊՀ մի քանի պետությունների հետ արդեն կան երկկողմ համաձայնագրեր: Մի շարք պետությունների հետ այդ աշխատանքները գտնվում են համաձայնեցման փուլում: Տեղեկատվության համաձայն, Հայաստանը չի կարող միանալ ստեղծված մաքսային միությանը, որովհետեւ այն ունի մի շարք պայմաններ, որոնք Հայաստանի համար ընդունելի չեն:

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Ղարաբաղի խնդիրը երեք հանդիպումների կենտրոնում

«Նյու Յորք թայմսը» փաստում է ԱՄՆ-ի դերի ակտիվացումը

ՎԻԳԵՆ ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ

Երեկ Հայաստանի նախագահի նստավայրում միմյանց հաջորդած երեք հանդիպումների հիմնական թեման Ղարաբաղի խնդիրն էր եւ ադրբեջանա-ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման հնարավոր տարբերակները: Նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը նախ ընդունեց ԵԱՀԿ ղեկավարության հետ բանակցություններից հետո Ստեփանակերտից Երեւան ժամանած ՌԴ արտգործնախարարության պատվիրակությանը՝ փոխնախարար Բորիս Պաստուխովին եւ դեսպան Վլադիմիր Կազիմիրովին: Այդ հանդիպմանը մասնակցել են ոչ միայն արտգործնախարարն իր երկու տեղակալներով, այլեւ ՀՀ նախագահի ազգային անվտանգության գծով գլխավոր խորհրդականը: Այնուհետեւ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանն ընդունեց ԱՄՆ պետքարտուղարության պատվիրակությանը՝ պետքարտուղարի տեղակալ Սթրոբ Թելբոթի գլխավորությամբ: Այն, որ մամուլի ներկայացուցիչներին այս հանդիպումների մասին տրվում է սահմանափակագույն լրատվություն, նորություն չէ: Սակայն փոխարենը օտար մամուլի հրապարակումները բոլոր են տալիս որոշակի նախադրյալներ՝ անել: Մասնավորապես, երեկվա «Նյու Յորք թայմսում» Մայքլ Գորդոնը անդրադառնալով նախագահ Քլինթոնի առաջիկա ամբիոնին Մոսկվա կատարելիք այցին, նշում է, թե այնտեղ նա կարող է խթանել այնպիսի կենտրոն հարցի լուծումը, ինչպիսին Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի կարգավորումն է, որտեղ Ղարաբաղի ինքնավարության աստիճանի եւ կարգավորիչ փաստաթղթերի հարցը:

Տես ▸ էջ 3

Բաքուն փորձում է շահել գերտերությունների մրցակցությունից

ԱՄՆ պետքարտուղարի տեղակալ Սթրոբ Թելբոթը, Բաքվում մամուլի ասուլիսից ու լրագրողների հետ շփումներ ունենալուց հրաժարվել է, երկյուղելով, թե լրագրողների կողմից իր խոսքերի անզգույշ մեկնաբանությունները կարող են խանգարել երկխոսությանը Երեւանում: Ադրբեջանի նախագահի խորհրդական Վաֆա Գուլուզադեն, սակայն, ասել է, որ Մ. Նահանգները մտադիր է ակտիվորեն օժանդակել, որպեսզի հայ-ադրբեջանական բախումը որքան կարելի է շուտ կարգավորվի եւ Սթրոբ Թելբոթը հույս ունի, որ Բաքու եւ Երեւան կատարած իր այցերի շնորհիվ հնարավոր կլինի որոշակի առաջադիմության հասնել: Թելբոթի այցի նախօրեին Բաքու ժամանած ԱՄՆ-ի նախագահի ազգային անվտանգության գծով խորհրդականի տեղակալ Սենդի Բերգերը, որն ամբողջ մի օր բանակցություններ է վարել Ադրբեջանի պետական նավթային ընկերության ղեկավարության ու ամերիկյան ընկերությունների ներկայացուցիչների հետ, Թելբոթի չափ զգուշավոր չի եղել: Հեյդար Ալիեւի հետ ունեցած հանդիպումից հետո նա Վրաստանի հետ կնքված նավթի արտահանման երթուղով արտահանման մասին պայմանագրի կարեւորությունն է նշել ու հավաստել է, որ նախագահ Քլինթոնը խորը հետաքրքրություն ունի տարածաշրջանի հանդեպ, եւ որ Միացյալ Նահանգները շահագրգռված է, որ կովկասյան հանրապետությունները մնան անկախ ու տարածաշրջանում կայուն խաղաղություն հաստատվի: Սթրոբ Թելբոթի Երեւան մեկնելու օրն իսկ Բաքու է ժամանել Ռուսաստանի առաջին փոխարտգործնախարար Բորիս Պաստուխովը՝ ցույց տալով, որ Ռուսաստանը մտադիր չէ գլխավոր խաղաղարարի դերն ԱՄՆ-ին զիջել: Այդ կապակցությամբ Ադրբեջանի արտգործնախարար Հասան Հասանովն ասել է հետեւյալը. «Երկու գերտերությունների մրցակցությունից մենք պետք է փորձենք շահել»:

ՎԻՐԱՊԻԱՆ ԷՄԻԿ-ՏԵՐՅԱՆ

ԼՈՍ ԱՆՋԵԼԵՍ

Խուլիգանական արարքներ հայ խմբագիրներու ինքնաշարժներուն դէմ

Անցյալ շաբաթ Երեւանում լույս տեսնող մեր պաշտոնակից մի քանի թերթեր արձագանքել էին Լոս Անջելեսում հրատարակվող «Նոր Կեանք» շաբաթաթերթի խմբագրատանը մարտի 2-ին կայացած մամուլի ասուլիսում հայտարարված մի շարք բռնարարքների մասին, որոնց զոհ էին գնացել տեղի հայկական թերթերի մի շարք խմբագիրների եւ աշխատակիցների ավտոմեքենաները: Երեկ ստացանք ՌԱԿ Մ. Նահանգների պաշտոնաթերթ «Նոր Օր» եռօրյայի եւ հայկական անկախ շաբաթաթերթի The Armenian Observer-ի հաջորդաբար 6 եւ 9 մարտի համարները, որոնք առավել լույս են սփռում կատարված բռնարարքների շուրջ եւ հուշում դրանց հեղինակներին մասին: Այս մտահոգիչ կացության մասին մեր խոսքը վերապահելով վաղվա համարին, ստորեւ ամբողջությամբ արտատպում ենք «Նոր Օրի» թղթակցությունը, ինչպես նաեւ դրան կցված հայտարարությունը:

Անցնող շաբթուան ընթացքին կարգ մը դէպքեր եղան ծանրօրէն մտահոգելու ազգային շրջանակները: Խմբագիրներու, խմբագրական աշխատողներու եւ անհատ ազգայիններու ինքնաշարժներ դանակի հարուածներով ոչ միայն անգործածելի դարձան, այլեւ ասիտ (թթու) թափուած է անոնց վրայ, ինքնաշարժները անկարելի դարձնելու միտումով: Այսպէս, «Մասիս» շաբաթաթերթի նախկին խմբագիր դոկտ. Յարութիւն Սարգիսեանի ինքնաշարժին չորս անիւները դանակի հարուածներ ստացած են: Մի քանի օր ետք նոյն բախտին արժանացած են «Նոր Կեանք»

եւ «Նոր Հայաստան» թերթերու խմբագիրներու Գրիգոր Շէնեանի եւ Վահան Ճանճիկեանի ինքնաշարժները, այն տարբերութեամբ, որ անոնք նաեւ ասիտով օծուած են: «Նոր Կեանք»-ի գրաշար ներէն Արամ Օրդանեանի ինքնաշարժին չորս անիւները եւս ստացած են դանակի հարուածներ: Առաւել, Ջորջ Արթինեանի Գլենտէյլի բնակարանին առջեւ զետեղուած հինգ ինքնաշարժներու անիւները եւս ստացած են դանակի հարուածներ, իսկ Աբելեանի ինքնաշարժին վրայ մեծ քանակութեամբ ասիտ թափուած է:

Տես ▸ էջ 2

Քլինթոնը կոչ արեց աջակցելու Իսրայելին

ԹԵԼ ԱՎԻՎ, 14 ՄԱՐՏ, ՌՈՅԹԵՐ: Շարմ էլ Շեյխի (Եգիպտոս) հաշտության կազմակերպված գագաթաժողովից անմիջապես հետո ԱՄՆ նախագահ Քլինթոնը այսօր ժամանեց Թել Ավիվ եւ «Բեն Գուրիոն» օդանավակայանում տված մամուլի ասուլիսում կոչ արեց աջակցել Իսրայելին: 22-ժամյա այդ այցելության նպատակն է հենց այդ էր: Երուսաղեմում ԱՄՆ նախագահը հանդիպում ունեցավ նախագահ Էզեր Վայցմանի եւ վարչապետ Շիմոն Պերեսի հետ ու քննարկեց անվտանգության միջոցառումները, որոնք հրատապ են դարձել փետրվարի 25-ից ի վեր կատարված ինքնասպանական ռմբահարումների հետեւանքով, որոնց զոհ է դարձել 5 մարդ: Իսրայելական ոստիկանական ուժերի մոտավորապես կեսը, շուրջ 10 հազար մարդ մասնակցում է ամերիկյան նախագահի անվտանգության հսկողությանը, մտավախելով որ պաղեստինյան ծայրահեղական «Համաս» կազմակերպությունը հայտարարել էր Քլինթոնի այցը խանգարելու իր մտադրության մասին: Մյուս կողմից, Իսրայելի վարչապետ Պերեսը նորից հայտարարեց, թե պաղեստինյան ինքնավարության շուրջ բանակցությունների վերջին փուլը չի կայանա մինչեւ այն պահը, որ չեն դադարի պաղեստինյան ծայրահեղականների հարձակումները Իսրայելի դեմ: Նա բանակցությունների վերսկսումը պայմանավորեց նաեւ ՊԱԿ-ի պետությունը կործանելու մասին հոդվածի ջնջումով:

Ֆորբսը հեռացավ նախագահական ընտրարշավից

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 14 ՄԱՐՏ, ՆՏ-AFP: Միլիոնատեր հրատարակիչ Սթիվ Ֆորբսը, որը ցնցեց հանրապետական կուսակցությունը ընտրարշավի սկզբում առաջատար դիրք գրավելով հանրապետականների նախագահական ընտրարշավում, որոշել է հեռանալ ընտրարշավից: Ֆորբսը, որը վեց ամիս առաջ ոչ այնքան հայտնի անձ էր հրատարակչական աշխարհից դուրս, չհիմնավորված այն շարժմանը, որ առաջացել էր Բոբ Դոուլի 18 անգամ անընդմեջ տարած հաղթանակներից, մի պոպուլիստական գործի, որը արդեն ամեն ինչ ունի, սակայն ծեծ է բերել իրավունք մարտահրավեր նետելու դեմոկրատական կուսակցության միակ ներկայացուցիչ Բիլ Քլինթոնին նախագահական ընտրություններում: Շատ թեկնածուներ մասնակցելու են ընտրապայքարին, որտեղ Դոուլը արդեն հաղթանակի հասնելու ճանապարհին է: Մյուս երեք թեկնածուներն են գերպահպանողական մեկնաբան Պատ Բյուքենանը, նախկին դիվանագետ Ալան Քեյսը եւ Կալիֆոռնիայի Ներկայացուցիչների տան անդամ Բոբ Դորնենը:

digitised by A.R.A.R.@

ԼՈՍ ԱՆՋԵԼԵՍ

Խուլիգանական արարքներ հայ խմբագիրներու ինքնաշարժներուն դէմ

Սկիզբը էջ 1

Ստահոգիչ այս դէպքերուն առիթով, շաբաթ 2 մարտի առաւօտեան ժամը 11:00-ին «Նոր Կեանք»ի խմբագրատան մէջ տեղի ունեցաւ հանդիպում մը, խմբագիրներու եւ հեռուստակայաններու ներկայացուցիչներու մասնակցութեամբ: Հանդիպման ընթացքին ելոյթներ ունեցան Գրիգոր Շէնեան, Սարգիս Մահսէրեան, Ջորջ Աբելեան, Նահապետ Մելքոնեան, դոկտ. Զաւէն Կիրակոսեան, Թորգոմ Փօսքաճեան, որոնք դատապարտեցին կատարուած անարգ յարձակումները եւ զանոնք նկատեցին մամլոյ ազատութիւններու բռնաբարման տմարդի փորձ մը: Բացման իր խօսքին մէջ Գրիգոր Շէնեան շատ լուրջ նկատեց դէպքերը եւ ըսաւ, թէ հարցը ինքնաշարժերու անիւները դանակոծելու մէջ չի կայանար, որքան մամլոյ ազատութիւնները կաշկանդելու անարգ մտադրութեան մը մէջ:

Իրենց վկայութիւնները տուին միջադէպի «զոհերէն» Սարգիս Մահսէրեան, Գրիգոր Շէնեան, Վահան Ճանըրճեան եւ Ջորջ Աբելեան: Սարգիս Մահսէրեան ըսաւ. «Եղածը կը դատապարտեմ, անընդունելի եւ սխալ կը գտնեմ: Որեւէ կարելի է շուտ անդրադառնալ մեր սխալին եւ վերջ տալ այս անիմաստ, հակահայկական, հակամարդկային, հակաօրինական գործելակերպին»:

Ջորջ Աբելեան ըսաւ, թէ ոստիկանութիւնը լուր ունի միջադէպերէն եւ հետաքննութիւն մըն ալ բացուած է: «Գալ եւ հայկական տան սրբութիւնները ոտնակոխել, մարդկային չէ», յայտնեց Աբելեան: Աղա, ներկայացուց փաստեր, որոնք, ինչպէս ինք ըսաւ, ծրարի մը առնուած են եւ բոլորովին պատահականօրէն վերցուած են հետախուզական պատասխանատուի մը դրան առջեւէն: «Անոնց մէջ կան մեր անունները. իւրաքանչիւր ընկեր ուրտեղէ՞ն կու գայ եւ ո՞ւր կ'երթայ, եւ այլն»: Աբելեան կատարեց ամբաստանութիւններ, տուաւ անուններ, որոնց ճշմարտութիւնը զանց կ'ընենք:

«Սարուխանեանական մաֆիաները հոս հասցուցին այս կազմակերպութիւնը», ըսաւ Աբելեան: «Ցաւալի է, թէ որոնք են անիկա ընողները: Դաշնակցական բառը պիտի չգործածեմ, որովհետեւ անոնք դաշնակցական չեն»:

ՀՅԴ վերականգնումի շարժումին մէկ հաղորդագրութիւնը կարդաց դոկտ. Զաւէն Կիրակոսեանը: Այնտեղ ըսուած է, թէ «ոչ միայն այս վաւ արարքներուն եղանակը, այլ նաեւ այս վաւ արարքներուն հեղինակները ծանօթ են այս համայնքին»:

Վերջաւորութեան, խմբագրութեան հետեւեալ դատապարտագիրը.

«Անցնող շաբթուան ընթացքին՝ ահաւոր, տմարդի եւ ստորին արարքներ գործուեցան հայկական մամուլի եւ ազգային որոշ անձնաւորութիւններու դէմ՝ պատճառելով վնասներ (անոնց ինքնաշարժերուն):

Նկատի ունենալով թիրախ դարձած մամուլին եւ անձերուն ազգային յստակ կողմնորոշումները, դժուար չէ ենթադրել թէ որոնք կրնան ըլլալ այդ մութ արարքին հեղինակները: Մենք մամուլի եւ զանգուածային լրատուութեան ներկայացուցիչներս, խստօրէն կը դատապարտենք սահմանադրականօրէն նուիրագործուած խօսքի եւ մամուլի ազատութեան այս բռնաբարումները եւ կոչ կ'ընենք, որ անոնց հեղինակները վերջ տան հակահայ եւ հակաօրինական այս արարքներուն, որոնք կրնան յանգիլ լուրջ բարդութիւններու:

Մինչ այդ կը սպասենք որ պաշտօնական իշխանութիւնները յայտնաբերեն այս փողոցային արարքներու հեղինակները եւ զանոնք յանձնեն դատական իշխանութեանց, որպէսզի ստանան իրենց արդար վճիռը:

Հայկական մամուլի եւ ընդհանրապէս մամուլի ազատութիւնները կարելի չէ լռեցնել այսօրինակ խուժանավարի արարքներով եւ անիկա կ'ուզենք որ իմանան այդ արարքներուն ետին գտնուող բուն դերակատարները:

Մամուլը պիտի շարունակէ ազատ եւ անկաշկանդ կատարել իր դերը ի հեճուկս զայն լռեցնելու փորձերուն»:

Մամլոյ ասուլիսին ներկայ գտնուող ներկայացուցիչներ
2 մարտ, 1996

ԵՐԵՎԱՆ

Միշել Կամդեսյուն համոզված է, որ հրաշագործը չի խախտվի

Սկիզբը էջ 1

Նրա ասելով, տնտեսական բարեփոխման ճանապարհը ընկած է երջանիկ բոլոր հարեւան պետությունների հետ համագործակցության հիմքում: Միաժամանակ, Միշել Կամդեսյուն նշեց, որ տնտեսական աճի հետ մեկտեղ կան մի շարք արգելակող հանգամանքներ: Նախ, Հայաստանում դեռեւս նոր է ընթանում սեփականաշնորհումը: Դա պետք է վերջացնել, որպեսզի մասնավոր ձեռնարկատերերը կարողանան գործել, արդյունաբերությունը աշխուժանա: Հաջորդ խնդիրն այն է, որ Հայաստանը կարողանա արտահանել իր արտադրանքը: Պրն. Կամդեսյուն հույս հայտնեց, որ շարքեր երջափակումների վերացումից հետո արտաքին առեւտրի զարգացման լայն հնարավորություններ կստեղծվեն: Հաջորդ խնդիրը ՄԱՀ-ի տնօրենը համարեց ամուր օրենսդրական հիմքի գոյությունը այն ձեռնարկությունների համար, որոնք կհետաքրքրեն արտասահմանյան ներդրողներին: Մի խոսքով, ՄԱՀ-ի պայմաններից մեկն այն է, որ տնտեսական հարատեւ աճը հիմնված լինի կայունության ֆինանսական եւ կառուցվածքային ինստիտուցիոնալ բարեփոխումների վրա:

Պատասխանելով մեր այն հարցին, թե կցանկանայի՞ արդյոք ՄԱՀ-ը ֆինանսավորել Հայաստանին, երբ հանկարծ վերսկսվեն ռազմական գործողությունները, պրն. Կամդեսյուն ասաց, որ երբ պատերազմը վերսկսվի, իրենք Հայաստանի կառավարության հետ կքննարկեն, թե ինչպիսին կլինի իրավիճակը եւ ինչպես վերջ դնեն հակամարտությանը: «Առանց դրա հնարավոր չի լինի տնտեսական աճ արձանագրել», ասաց նա: ՄԱՀ-ի տնօրենը հիշեցրեց, որ վաղ անցյալում հիմնավորմամբ չէր կարողանում Հայաստանում եւ երջանի մյուս երկրներում գումարներ ներդնել, որովհետեւ շարունակվում էր զինված հակամարտությունը: Համարելով, որ մեր հարցը տեսական բնույթ ունի, Միշել Կամդեսյուն հույս հայտնեց, որ ապագայի հեռանկարները միայն խաղաղության եւ երջանային համագործակցության օգտին են խոսում:

Այն հարցին, թե 98 թ-ից հետո կտրվե՞ն արդյոք նոր վարկեր, ՄԱՀ-ի տնօրենը պատասխանեց, որ ինքը հույս ունի, թե ներկա ծրագրով այնքան կբարելավվի Հայաստանի վիճակը, որ այլեւս ՄԱՀ-ի վարկերի կարիքը չի լինի: Բացառապես նա չբացառեց կառուցվածքային բարեփոխումների համար նոր վարկերի տրամադրումը: Իսկ ինչ վերաբերում է ՄԱՀ-ի կողմից ֆինանսավորման դադարեցմանը, ապա դա կախված կլինի եւ բարեփոխումների ծրագրից շեղվելու, եւ սխալ երկրի կողմից հրաժարվելու ու այլ տնտեսական քաղաքականություն որդեգրելու հետ: Իր հերթին, վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը հավաստիացրեց, թե վարկի ողջ գումարը տրվելու է Հայաստանի կենտրոնական բանկին, որպեսզի ապահովվի դրամի կայունությունը: «Այդ գումարները ընթացիկ սպառմանը չեն ուղղված», ասաց վարչապետը եւ միանգամ եւս շեշտեց, որ այդ գումարը չի մտցվելու բյուջե եւ չի օգտագործվի այլ ներդրումների համար: Հրանտ Բագրատյանը հավաստիացրեց, թե այս տարվա բյուջեն լրջորեն կգերակատարվի սեփական վարկերի մասով:

ՏԻԳՐԱՆ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Ղարաբաղի խնդիրը երեք հանդիպումների կենտրոնում

«Նյու Յորք թայմսը» փաստում է ԱՄՆ-ի դերի ակտիվացումը

Սկիզբը էջ 1

Նպատակներից մեկն էլ այն է լինելու, որ համոզեն Հեյդար Ալիեւին եւ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին՝ Մոսկվայում հանդիպել ռուս եւ ամերիկացի բարձրաստիճան պաշտոնյաների հետ: Իսկ հետաքրքիր նպատակն էլ՝ ըստ հոդվածագրի այն է, որ ԱՄՆ-ն Իրանին զրկի տարածաշրջանում ունեցած ազդեցությունից: Ամերիկյան պաշտոնյաներից մեկը ուղղակի կապ է տեսել Նավթամուղի եւ Ղարաբաղի խնդրի կարգավորման միջեւ, նշելով, որ դրանց վերջնական լուծման, չեն կարող հասնել առաջինին: Հարցը բարդանում է նաեւ այնքանով, որ ամերիկացիների այս երջանով հետաքրքրվածությունը անհանգստացնում է ռուսներին: Այդ մտավախությունը մեղմացնելու համար Քլինթոնի վարչակարգը բազմիցս շեշտել է Մոսկվայի հետ համագործակցելու անհրաժեշտությունը:

Նկատի ունենալով, որ այս խնդիրները փոխկապակցված են, կարելի էր ենթադրել, թե Երեւանում քննարկվել են նաեւ Նավթամուղի, ինչպես նաեւ պետքարտուղարության 1995 թ. զեկույցի հետ կապված հարցերը: Սակայն ՀՀ նախագահի մամուլի ծառայության վկայությամբ, այդ հարցերը Սթրոբ Թելբոթի հետ հանդիպման ընթացքում չեն քննարկվել: Ինչ վերաբերում է Ալիեւ-Տեր-Պետրոսյան բարձր մակարդակի հանդիպմանը, ապա նույն աղբյուրի համաձայն, առայժմ նման պայմանավորվածություն ձեռք չի բերվել:

Թե ինչպիսի ազդեցություն են ունեցել հայկական կողմի վրա ռուսական եւ ամերիկյան պատվիրակությունների հետ հանդիպումները, դժվար է ասել: Բայց Հայաստանի նախագահը հարկ է համարել այդ մասին տեղյակ պահել նաեւ ԼՂՀ ղեկավարությանը եւ նույն օրը ընդունել է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանին:

Երեւանն ամենաէժան քաղաքն է, բայց օտարների համար

ԵՐԵՎԱՆ, 13 ՄԱՐՏ, ՓԱՍ: Եվրամիության հովանավորությունը վայելող մի ժողովի կողմից հաստատ ուսումնասիրություն է կատարվել աշխարհի ամենաթանկ եւ ամենաէժան քաղաքների մասին: Ըստ այդ արդյունքների, իրենց ծախսերը նվազագույնի վրա պահելու խնդրում մասնակցած առեւտրականները պետք է խուսափեն Տոկիոյի եւ Մոսկվայի նման քաղաքներից, փոխարենը ձեռնարկումներ իրականացնեն Բելառուսում, Ալբանիայում եւ Հայաստանում: Մոսկվան ամենաթանկ քաղաքն է, ուր մեկ օր անցկացնելու համար միջին հաշվով անհրաժեշտ է 543 դոլլար: Բուենոս Այրեսում դա 468 դոլլար է, Տոկիոյում 516: Ամենաէժան սպասարկություններ տրամադրող երկրների ցանկում են Հայաստանը, Ալբանիան, Լիտվան, Բելառուսը: Մինսկում 1 օրվա կեցությունն արժե 125 դոլլար, իսկ Տիրանայում եւ Երեւանում համապատասխանաբար 126 եւ 132: Այս դեպքում նկատի են առնված 4 կամ 5 աստղանի հյուրանոցների ծախսերը, սննդի, փոխադրության եւ տարական կարգի այլ ծախսեր: Սննդի համար ամենաթանկը Կոպենհագենն է, ուր ընթրիքն արժե 68 դոլլար: Օսլոյում դա 63 դոլլար է, Մոսկվայում 56: Իսկ ահա Երեւանում կարելի է ընթրել միայն 5 դոլլարով: Ընթրիքի ծախսում նկատի են առնվում նաեւ սուրճը, կես շիշ գինին եւ անուշեղենը:

Շտապ օգնություն 03-ին

Տնտեսապես զարգացած երկրներում շտապ օգնության մեքենաները շահագործվում են ընդամենը 3 տարի, եւ այդ ժամկետը համարվում է բավարար՝ մաշվածության համար: Երեւանի շտապ օգնության կայանը վերջին անգամ երբ մեքենա է ստացել 1991 թվականին: Իսկ ամեն օր ուղերթի դուրս եկող մոտ 56 մեքենաների տարիքի մասին կարելի է միայն գուշակություններ անել: Այնպես որ, երբ շտապ օգնության հերթապահ խումբը, թեկուզ փոքր-ինչ ուշացած, ներկայանում է ձեր կանչով, մի՛ կշտամբեք նրանց:

ԱՅՍՕՐ-32

«ԴՐՈ» ԴԱՏ

«Անփույթ» քննիչը չընդունեց օրենքի խախտումով գործելը

Փաստաբան Ալբերտ Քարամյանի միջնորդությունը բավարարելու նպատակով «Դրո» գործով դատական կոլեգիան երեկ, իբրեւ վկայի հարցաքննության էր հրավիրել ԱԱՆ նախկին քննիչ Արմեն Մանուկյանին, որը խուզարկություն էր կատարել ամբաստանյալ Արմեն Գրիգորյանի տանը: Հարցաքննությունը նպատակ ուներ պարզաբանելու, թե խուզարկության արձանագրության կրկնօրինակում, որը թողնվել է տան տերերին՝ ինչո՞ւ են բացակայում՝ խուզարկությունը կատարելու ամսաթիվը, ընթերականների ստորագրությունները եւ առգրավված զենքի համարը, որոնք, սակայն կան քրեական գործին կցված օրինակում: Ավելին, այստեղ տողադարձերում նշված է անգամ փամփուշտի համարը: Նախկին քննիչը դրանք համարեց իր կողմից թույլ տրված անփութության արդյունք: Զենքի համարը նշելիս պատճենահանման թուղթը արդեն հանել էր եւ ընթերականների ստորագրելու ժամանակ չի հետեւել, որ երկրորդ օրինակն էլ ստորագրեն: Կասկածի էր ենթարկվում, թե ընդհանրապես ամբաստանյալի տանը՝ զենք եղե՞լ է: Ա. Մանուկյանը հայտնեց, թե գլխադատախազից հայտնաբերելու ժամանակ ամբաստանյալի մայրն ասաց, որ երեք օր առաջ կարգի է բերել պահարանը եւ զենք չի տեսել: Իսկ հայրն ավելացրեց, թե իր տղաները զենքն ստանում էին ու մեկնում Արցախ, այնտեղից վերադառնում էին առանց զենքի: Թե ինչո՞ւ խուզարկության ամսաթիվը չկա կրկնօրինակի վրա Ա. Մանուկյանը պատասխանեց՝ «պատճենահանման թուղթը ներս փչացած է եղել»: Առաջին օրինակը ջնջումով էր գրված սեպտեմբերի 26-ին կամ 29-ին: Հարցաքննության հրավիրված ընթերականներից մեկը պնդեց 29-ին կատարված լինելը: Այնուհանդերձ, նախկին քննիչը չընդունեց խուզարկությունը օրենքի խախտումով կատարված լինելը, անգամ, երբ առգրավված խնկին կցված թղթեր են առերեսվել եւ ոչ թե կնքել կնիքով: Այնուհետեւ, դատական նիստի հետագա ընթացքը փակ հայտարարվեց:

Ս. Գ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Լույս է տեսնում շաբաթը 5 անգամ
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151055,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ԳԻՒԼԱՆԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային սարքավորումը «Ազգ» թերթի
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ ԴԱՏԱՐԱՆ

Ռուբեն Սահակյանի մասնակցությունը նույնպես մերժվեց

Պաշտպանների ընտրությունը կայացավ մեծ դժվարությամբ

ՀՀ Գերագույն դատարանում երեկ շարունակվում էր Վահան Հովհաննիսյանի, Մանվել Եղիազարյանի եւ այլոց գործով պաշտպանների մասնակցության հարցի քննարկումը։ Պետական մեղադրող Ա. Խալաթյանը նախորդ նիստում մեկ օր ժամանակ էր պահանջել, որպեսզի հիմնավորեր Վահան Հովհաննիսյանի եւ մյուս ամբաստանյալների միջեւ եղած շահերի հակասությունը, որոնց պաշտպանությունը նույնպես հանձն էին առել նրա 3 փաստաբանները։ Երեկ, սակայն նա ներկայացրեց միայն Ռուբեն Սահակյանի «դոսիեն» կր-մարեց զրուցարանք եւ հայտնեց, որ փաստաբանների կոլեգիայի կողմից տրված իրավունքով կարող է մասնակցել մի քանի գործերի համաժամանակյա քննության։ Ինչ վերաբերում է «Դրո» գործին, ինքն այնտեղ միայն երկու ճառ ասելու անհրաժեշտություն ունի։ Բացի այդ, այս գործով մասնակցող փաստաբաններից մի քանիսը մասնակցում են նաեւ այնտեղ, ինչո՞ւ նրանց մասին չասվեց։ Իր կողմից ուր ա-վելի կասեցված գործի վերաբերյալ հայտնեց, թե փաստաբանի պատճառով երբեւէ գործ չի կասեցվում եւ խազի ելույթը ցույց տվեց, թե մոտավորապես ինչ ընթացք պետք է ստանա այս դատավարությունը։ Դատախազին բացարկ եմ հայտնում, որովհետեւ նա անաչառ չէ եւ լավ ծանոթ չէ գործի նյութերին, իսկ բերված պատճառաբանությունները Ռ. Սահակյանին մերժելու հիմք չեն կարող հանդիսանալ», հայտնեց նա։ Մյուս փաստաբանները նույնպես հիմնավորեցին իրենց տեսակետը՝ կոլեգիային առաջարկելով մերժել պետական մեղադրողի միջնորդությունը։ Փաստաբան Տիգրան Ջանոյանը Ա. Խալաթյանի

լեգիային միջնորդելով նրան զրկել ընդհանրապես այս դատավարությանը մասնակցելուց։ Պետական մեղադրողը ներկայացրեց իր պատճառաբանությունները. «Դրոյի» դատավարությունը չի ավարտվել, եւ րեմ ամբաստանյալներ դեռեւս ցուցմունք չեն տվել եւ հնարավոր է, որ այն շարունակվի։ Ռ. Սահակյանը բացրել է, որ ներկայումս մեկ այլ դատավարության էլ է մասնակցում, որն իր պատճառով կասեցված է արդեն մի ամիս։ Առողջի սկզբներին պլանվելու է նաեւ Աղասյանի գործի քննությունը, որը դարձյալ մի ամիս ձգձգվել է նրա մեղքով։ Բացի այդ, պրն Խալաթյանն իր պարտքը համարեց մասնակիցներին տեղեկացնել, որ Ռ. Սահակյանը մի օրեւ ԱՄՆ է մեկնելու «պարզ չի, քանի օրով է գնում եւ արդյո՞ք կվերադառնա»։ Գտնելով, որ վերը թվարկվածները խոչընդոտում են այս դատական նիստի ընթացքին, նա կոլեգիային միջնորդեց ազատել Ռ. Սահակյանին պաշտպանությունից եւ նրա վերաբերմունքի մասին տեղյակ պահել փաստաբանների կոլեգիայի նախագահությանը։

Չբավարարվելով ասվածով, պրն Խալաթյանը «որպես մեղադրյալ» պահանջեց մասնավոր որոշում կայացնել Ռ. Սահակյանի վերաբերյալ այն բանի համար, որ նա վիրավորել է հանցել դատական կոլեգիային՝ ներկայացնելով «Միծինեյ» կինոյից մի դրվագ, հայտնել է նաեւ, թե «բուլդոզերի պես եք աշխատում»։

Ռուբեն Սահակյանը պետական մեղադրողի «մեղադրանքները» հա-դա եղել է Գերագույն դատարանի մեղքով, որի վարույթում է գտնվել դեռեւս 93 թ. օգոստոսից։ Ավելացրեց, որ անաչառ լինելու համար նույնը պետք է ասվեր նաեւ այս դահլիճում նստած ատենակալին, որը նույնպես մասնակցում է մասնավորված դատին։ Իսկ Աղասյանի հետ դեռեւս նրան պաշտպանելու պայմանագիր չի կնքել։ Ինքը ԱՄՆ է մեկնելու երկու շաբաթով, դա չի խոչընդոտում դատավարությանը եւ վերջապես «ում ինչ գործն է, թե ուր է գնում»։

Քանի որ ասվածը վերաբերում էր Վահան Հովհաննիսյանի պաշտպանին, նախագահողը ցանկացավ լսել նաեւ նրա կարծիքը։ «Դատա-պաշտպանիս միջնորդությունը միտումնավորություն համարեց, ավելացնելով, որ իրենք ավելի շատ պայմանագրեր ունեն կնքած, քան Սահակյանը եւ այստեղ դա զուր անձնավորված մոտեցում է։ Հիշեցրեց, որ նախաքննության փուլում դեռեւս ապօրինական որոշմամբ Ռ. Սահակյանին արգելել էին Վ. Հովհաննիսյանին պաշտպանելուց, նույնը կրկնվում է նաեւ դատարանում։ Դատավարությանը մասնակցող մյուս դատախազի տեսակետը եւս պարզաբանելու առաջարկ արվեց, որն էլ հայտնեց, թե իրենց տարբերությունը միայն այն է, որ իրենք նույն մարմնի մեջ չեն։

Դատական կոլեգիան իր համար խորհրդի բոլոր պատճառաբանությունները դուրս դնելով, այնուամենայնիվ որոշեց մերժել Ռուբեն Սահակյանի մասնակցությունը միայն Աղասյանի դատավարությանը մասնակցելու պատճառաբանությամբ, «որը տարիներով ձգձգվում է»։

Մերժումից հետո, պետական մեղադրողը հայտնեց, թե չի առարկում, որ Վահան Հովհաննիսյանի մյուս երկու փաստաբանները պաշտպանեն նաեւ այլ ամբաստանյալների։ Երեկվա նիստում, հուզախռովություն ու զգացմունքայնության դժվարին պահերը մի կողմ հաղթահարելով լուծվեց նաեւ մյուս ամբաստանյալների պաշտպանության հարցը։ Միայն ամբաստանյալ Սուրեն Սահակյանը ընդմիշտ հրաժարվեց պաշտպանից Ռ. Սահակյանի եւ մյուս փաստաբանների մերժումը նկատի ունենալով։

ՍԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Զգո՛ւյշ, դիմացդ մարդ է

«Հայաստանի կոմունիստ» թերթի մի հրապարակման առթիվ

«Ազգի» խմբագրություն ներկայացավ Մասիսի շրջանի Արգավանդ գյուղի գյուղխորհրդի նախագահ, օժանդակ տնտեսության ղեկավար պարոն Արշակ Մկրտչյանը։ Ձեռին «Հայաստանի կոմունիստ» թերթի մարտի 1-ի 8-րդ համարն էր, ուր հրապարակվել է իր համագյուղացի, գյուղխորհրդի պատգամավոր ու դեռ «ՀԿԿ Մասիսի շրջկոմի երկրորդ քարտուղար» Վարուժան Սերոբյանի «Հողի խնդիրը» մեծածավալ նամակը։ Պրն Մկրտչյանը խիստ վրդովված էր այդ նամակում իր հասցեին կատարված անհիմն ամբաստանություններից եւ խնդրում էր հանդես գալ հերքող հոդվածով։ Խորհուրդ տվեցինք դիմել անվանարկող նամակը տպագրած թերթի խմբագրությանը, սակայն մեզ համար շրջիկ փաստարկներով նա պնդեց, որ դրանով «Ազգը» զբաղվի։ Մեր թղթակցին հարկ եղավ ծանոթանալ ներկայացված բազմաթիվ փաստաթղթերին։

Արգավանդի գյուղխորհրդի նախագահի, օժանդակ տնտեսության ղեկավար Արշակ Մկրտչյանի հասցեին «Հայաստանի կոմունիստում» հրապարակված «Հողի խնդիրը» խորագրով նամակում Վարուժան Սերոբյանի կողմից առաջ քաշված բոլոր մեղադրանքները թվել չենք կարող, դա չափազանց մեծ տեղ կզբաղեցնի։ Սակայն հիմնականները նշենք. պրն Մկրտչյանը, իբր, կազմավորումից մեկ շաբաթ անց «կամայականորեն գրել է սեփականաշնորհման հանձնաժողովը», «տնտեսության ամբողջ գույքը, հիմնական ու շրջանառու միջոցները, ինչպես նաեւ գյուղի պահեստային հողերը» տնօրինել է «սեփական հայեցողությամբ», «հող է տրամադրել գյուղի հետ բացարձակապես առնչություն չունեցող մարդկանց», անգամ «կամայաբար հող վաճառելով տեսավերստեսչության աշխատակցին (թիվ 151 հողակտոր), Երեւանի կահույքի խանութի վարիչին (թիվ 170 հողակտոր), բժշկի (հողակտորի համարը հայտնի չէ)» եւ այլն։ Այդ ամենն այն դեպքում, «երբ գյուղի մշտական բնակիչ Խաչատուր Սերոբյանի իրավունքները ոտնահարվել են։ Բացարձակապես չունենալով հողակտոր, 1990 թ. նոյեմբերի 14-ին նա դիմել էր Ե՛ւ տնամերձ ստանալու, Ե՛ւ ծուխը մոր ծխից առանձնացնելու համար (դիմումը միտումնավոր կերպով ոչնչացվել էր)...»։ Բայց գյուղխորհրդի նախագահը, ըստ Վարուժան Սերոբյանի պնդումների, ՀՀ կառավարության 1991 թ. հունվարի 16-ի թիվ 6 որոշման համաձայն «նույն թվականի մարտ ամսին, տնտեսության կողմից կատարված հողահատկացումից հետո» դարձյալ Խաչատուր Սերոբյանին հողաբաժին չի հատկացրել։ Ավելին, որոշել ու գտել է «երեւանաբնակ ոմն Նախշուն Կարապետյանի, 1992 թ. փետրվարի 19-ին ամուսնու հետ միասին գրանցել է գյուղում» եւ թիվ 123 հողակտորը «վաճառել է նրան»։

Սա այսպես, ուղղակի ֆրեսկան հանցագործությունների մի բավական ընդարձակ թվարկում։ Բայց որքանո՞վ են հիմնավորված դրանք։

Ներկայացված փաստաթղթերի ուսումնասիրումը կասկածի նշույլ չի թողնում՝ մեղադրանքները ոչ միայն հիմնավոր չեն, այլեւ կրում են ղեկավարին, մարդուն ու պարզապես համագյուղացուն հրապարակավ վարկաբեկելու ոչ ազնիվ, ոչ մաքուր նպատակ։

Նախ, Վարուժան Սերոբյանը չի նշում, որ «համագյուղացի Խաչատուր Սերոբյանը» ոչ այլ ոք է, եթե ոչ իր հարազատ եղբայրը։ Այսինքն, տվյալ դեպքում նա հանդես է գալիս իբրեւ շահագրգռված կողմ, փորձելով ոչ այնքան «արդարությունը» վերականգնել, որքան՝ լուծել եղբորը տնամերձ հողամաս հատկացնելու հարցը։ Հասկանալի ձգտում է, բայց մի՞թե դրան պետք էր հասնել իրականությանը չհամապատասխանող հայտարարություններով։ Իմ ձեռին է Արշակ Մկրտչյանի կողմից իբրեւ թե «ոչնչացված» Խաչատուր Սերոբյանի դիմումի լուսապատճենը՝ նույն 1990 թ. նոյեմբերի 14-ի թվագրումով, ուր խնդրվում է «դիմումն ընդգրկել հաջորդ հողաբաժանության ցուցակում...»։ Ինչո՞ւ «հաջորդ»։ Որովհետեւ Արգավանդում հողաբաժանությունը եղել է դրանից 4 օր առաջ, եւ ոչ թե Արշակ Մկրտչյանի «կամայականությամբ», այլ գյուղական համայնքի ընդհանուր ժողովի որոշմամբ, այդ նույն ժողովում ընտրված հողաբաժանման հանձնաժողովի կողմից։ Դրանից հետո Արգավանդում որեւէ այլ հողաբաժանում չի կատարվել, ինչպես վկայում են ՀՀ դատախազության կողմից 1994 թ. մարտի 1-ին կատարված ստուգումների ար-դյունքները (դարձյալ Վարուժան Սերոբյանի բողոքի հիման վրա)։ Ո՞ւր մնաց «Հայաստանի կոմունիստում» նույն Սերոբյանի այն պնդումը, թե իբր 1991 թ. մարտ ամսին գյուղում հողահատկացում է արվել։

Նկատենք, որ Արգավանդո՛ւմ հողերի սեփականաշնորհում ընդհանրապես չի կատարվել. հողասակավության պատճառով այստեղ բավարարվել են միայն տնամերձ հողամասեր հատկացնելով, ուրիշ ոչինչ։ Հետեւաբար Արշակ Մկրտչյանը կարիք չուներ «գրելու սեփականաշնորհման հանձնաժողովը»։ Այն պարզապես չի գործում։ Իսկ գյուղի ողջ տնտեսությունը դեռեւս 1988 թ. իր ունեցվածքով, տեխնիկայով, հաշվեկշռով անցել է Երեւանի «Էրեբունի» առեւտրա-արտադրական միավորման տնօրինությանը, իբրեւ օժանդակ տնտեսություն, որը պահպանվում է մինչեւ այսօր։ Այսինքն, Արշակ Մկրտչյանը ուզենար էլ՝ չէր կարող «վաճառել» գյուղխորհրդի հաշվեկշռում չեղած այն ողջ տեխնիկան, որը թվարկում է Վարուժան Սերոբյանը։ Անգամ եթե այդպիսի բան եղել է, ապա այդ «մեղադրանքը» պետք է հասցեագրել «Էրեբունի» միավորման ղեկավարությանը, առանց որի անկարելի կլիներ տեխնիկայի որեւէ օտարում կատարել։ Հենց այդ ղեկավարության պաշտոնական գրություններով էլ հողաբաժանման հանձնաժողովը հող է հատկացրել «ոմն Նախշուն Կարապետյանի» եւ «գյուղի հետ կապ չունեցող» մյուս մարդկանց։ Այդ մարդիկ բոլորովին էլ «ոմն»-ներ չեն, այլ «Էրեբունի» միավորման աշխատակիցներ, որոնց հողը հատկացվել է միանգամայն օրինական կերպով, համաձայն ՀՀ Նախարարների խորհրդի 1983 թ. հոկտեմբերի 13-ի 644 որոշմամբ գործող կանոնադրության 9-րդ կետի, այն էլ վիճակահանությամբ, հրապարակայնորեն։ Հողահատկացման ցուցակում 151-րդ եւ 170-րդ հողակտորները տրվել են ոչ թե Սերոբյանի նշած «տեսավերստեսչության աշխատակցին» ու «կահույքի ֆաբրիկայի վարիչին», որոնց Արշակ Մկրտչյանն իբր «վաճառել է» այդ հողակտորները, այլ «Էրեբունի» միավորման աշխատակիցներ Ռուբեն Շահարյանին եւ Համլետ Գրիգորյանին։

Մյուս պնդումները նույնպես հերքվում են եւ ժամանակին հերքվել են զանազան հանձնաժողովների, այդ թվում «ՀՀ Գերագույն խորհրդի ագրարային եւ գյուղի զարգացման հարցերի հանձնաժողովի» գլխավոր փորձագետի կատարած ստուգումներով (ակտերը կան)։

Որպեսզի ընթերցողի մոտ տարակույս չմնա, նշենք, որ հոդվածագրի եղբայր Խաչատուր Սերոբյանը ապրում է մոր հետ, ունի 700 քմ հողամաս (մոր անունով) եւ դեռ ապօրինի զավթել է արդեն հիշատակված «ոմն Նախշուն Կարապետյանի» հողակտորը։ Ներքին գործերի մարմինները, ըստ [illegible] պաշտոնական գրությունների, փորձում են հետ խլել այս ապօրինի զավթածը, ուստի եւ եղբայրն աղմուկ է բարձրացնում։

Ցավում ենք, որ «Հայաստանի կոմունիստի» լրագրող գործընկերները միամտաբար հավատացել են Վարուժան Սերոբյանի ամբաստանություններին եւ տեղ են հատկացրել նրա հրապարակմանը՝ առանց համապատասխան ստուգումների։

Ավելացնենք, որ մեր զրույցի ժամանակ Արշակ Մկրտչյանը հայտնեց, թե պատրաստվում է դիմել դատախազության՝ պատվի եւ արժանապատվության պաշտպանության խնդրանքով։ [illegible], որ դատարանի վճիռը վերջ կդնի այս տխուր պատմությանը։

ՌՈՒԶԱՆ ՏՈ[illegible]

ԲՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Անապատացման դեմ պայքարի ժնեւյան փուլում

«Ժնեւում վերջերս տեղի ունեցած ՄԱԿ-ի անապատացման դեմ պայքարի կոնվենցիայի մշակման միջկառավարական կոմիտեի 8-րդ նստաշրջանի աշխատանքները փաստորեն կազմում էին նախորդ նստաշրջ[illegible]րամաբանական շարունակությ[illegible] բնության պահպանությ[illegible] եւ ընդերքի փոխնախարար, [illegible]ության դոկտոր Սամվել Բա[illegible]։ Կոմիտեն ողջունել է «Անապատա[illegible] դեմ պայքարի» կոնվենցիայի ս[illegible]րման եւ վավերացման ընթացքի մասին (փետրվարի 1-ի դրությամբ 115 երկրներ ստորագրել են այդ փաստաթուղթը, վավերացրել են 25-ը։ Եվս 50 երկրների վավերացումը եւ կոնվենցիան կմտնի գործողության մեջ)։ Նրա վկայությամբ, փաստաթուղթը բնապահպանական է եւ շեշտը հատկապես դրվում է մարդու ազդեցությունից հողերի խախտումները կանխելուն (որի հետեւանքով առաջանում է էրոզիա)։ Անապատացմանը նպաստում են մի շարք գործոններ՝ կենսաբանական, երբ անարդյունավետ է օգտագործվում բուսական ծածկույթը, սոցիալական, երբ նկատվում է ազգաբնակչության ցածր կենսամակարդակ, քաղաքական գործոն, երբ առկա է շրջափակումը, տնտեսական, երբ նկատվում են էներգետիկ եւ տնտեսական ճգնաժամեր։ «Այս ամենը հանգեցնում է բնական պաշարների անարդյունավետ շահագործմանը, իսկ հետեւանքը լինում է անապատացման երեւույթի խորացումը»։ Սույն կոնվենցիան անմիջականորեն առնչվում է ՄԱԿ-ի բնապահպանական մյուս՝ «Կենսաբանական բազմազանության մասին» եւ «Կլիմայի փոփոխության մասին» կոնվենցիաներին, որոնց անդամակցում է մեր հանրապետությունը։ «Հետեւաբար, անհրաժեշտ է սույն կոնվենցիայի վավերացման գործընթացի առաջնահերթ լուծումը»։ Այդ մտահոգությամբ բնապահպանության եւ ընդերքի նախարարությունը փաստաթղթի տեքստն արդեն համաձայնեցրել է արտաքին գործերի, ֆինանսների ու էկոնոմիկայի նախարարությունների հետ, շուտով կներկայացվի Ազգային ժողովի քննարկմանը։ Անդրադառնալով մեր ակնկալիքներին, փոխնախարարը ասաց, որ մեր տարածաշրջանը կոնվենցիայում ներկայացված է որպես անապատացման գործընթացների խորացման երկիր, ցավալի հանգամանք, որը սակայն երաշխիքներ է տալիս կոնվենցիայի գործողության մեջ մտնելուց հետո ակնկալել զարգացած երկրների եւ միջազգային կազմակերպությունների նյութական ներդրումները։ «Մեզ մնում է նախապատրաստել այն ծրագիրը, որոնց հիման վրա կկատարվեն ներդրումները»։ Պրն Բալոյանը հայտնեց, որ ներկայացվեցին նախորդ նստաշրջանից հետո իրականացված միջոցառումները՝ անապատացման դեմ պայքարի ուղղությամբ Աֆրիկայում եւ մոլորակի այլ տարածաշրջաններում։ «Ես հանդես եմ եկել սահմանային խմբում եւ ներկայացրել ՀՀ կառավարության քայլերը բնապահպանության աշխատանքների արդյունավետ կազմակերպման ուղղությամբ, որոնք, իհարկե, անմիջականորեն առնչվում են անապատացման կանխման հետ»։

Եղել է նաեւ հանդիպում անապատացման դեմ պայքարի կոնվենցիայի մշակման միջկառավարական կոմիտեի նախագահ Բո Կեյլենի հետ։ Վերջինս նշել է Հայաստանի գիտական ներուժի առկայությունը եւ ընդգծել անապատացման դեմ պայքարում նրա դերը։ «Նա մեծ նշանակություն տվեց Հայաստանի կառավարության ձեռնարկած քայլերին՝ էներգետիկ ճգնաժամի հաղթահարման ուղղությամբ եւ ավելացրեց, որ սույն կոնվենցիան զգալիորեն կնպաստի դրան»։ Հիշյալ փաստաթղթերի շուրջ բանակցությունները կշարունակվեն կոմիտեի 9-րդ նստաշրջանում, որ տեղի կունենա 1996-ի սեպտեմբերի 3-13-ը, Նյու Յորքում։

ՍՈՒՐԻԿ ՍԱՀԱԿՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

հայացք

ԱՍԵՂՆԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ

Ամերիկահայ գաղութի ակունքները

Ներկայումս Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների նկատմամբ մեզանում աճող հետաքրքրությունը, հայկական ամենամեծաթիվ գաղութի սկզբնավորման ու զարգացման պատմության ուսումնասիրությունը առավել արդիական է: Այս թեմային է նվիրված ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտի գիտաշխատող, պատմական գիտությունների թեկնածու Քնարիկ Ավագյանի թեկնածուական ատենախոսությունը. «ԱՄՆ-ի հայ գաղութի պատմություն (սկզբնավորումից մինչեւ 1924 թ.)»: Սա գիտական նորույթ է, քանի որ թե մեզանում, թե արտերկրում ԱՄՆ-ի հայ գաղութի նշված տարողունակ ժամանակաշրջանի վերաբերյալ համապատասխան ու համակողմանի հետազոտությունը խիստ բացակայում է: Ի՞նչպե՞ս է սկզբնավորվել, զարգացել ամերիկահայ գաղութը, ի՞նչ գյուտարար, գործարար եւ ընդհանրապես անվանի մարդիկ են եղել նրա հիմնադրման ակունքներում. մենք դիմեցինք երիտասարդ գիտնականին:

– Ի՞նչպե՞ս է սկզբնավորվել եւ ստվարացել ամերիկահայ գաղութը:

– Առաջին սակավաթիվ հայերը ոտք են դրել Նոր աշխարհի ցամաքը XVII դ. սկզբներից: 1618 թ. Նոր աշխարհ եկավ Ջոն Մարտին Հայը, որը մեկ տարի անց ստացավ բրիտանական հպատակություն՝ դառնալով գաղութային ժամանակաշրջանի «հողատիրություն ստացած առաջին մարդն ամերիկյան մայրցամաքում»: Որպես ազատ մարդ, դառնում է 95 ակր (1 ակր=4060 քմ) հողի տեր եւ զբաղվում ծխախոտի մշակությամբ: Շատ արագ հարստանում է: Ջոն Մարտին Հայն ունեցել է դիրքի հետագա առաջընթաց: Նա դարձել է Լոնդոնի Վիրջինիա ընկերության մշակման կոմիտեի անդամ եւ մասնակցել նրա կարեւոր նիստերին: Մեզ հասած պատմական տեղեկությունների համաձայն, հետագայում Ամերիկա են գալիս երկու շերամաբույծ հայ եւ դառնում Նոր աշխարհում շերամապուծության եւ մետաքսագործության առաջնեկները: Իսկ հայերի բուն հոսքը դեպի Ամերիկա սկսվել է XIX դ. 30-ական թվականներից:

– Այդ ժամանակաշրջանում ԱՄՆ-ում ապրող ի՞նչ անվանի հայեր կային:

– Հիշատակության արժանի դեմքերից է ամերիկահայ առաջին գյուտարար Քրիստափոր Տեր-Սերոբյանը: Ամերիկյան դեղատնտեսությանը նա կարեւոր ծառայություն է մատուցել հայտնագործելով ներկի բորակաթթվի (դոլլարի) դրամանենգման չենթարկվող եւ մինչեւ վերջերս գործածվող սեւ եւ կանաչ ներկերը: Այս գյուտը ամերիկյան կառավարության կողմից գնահատվեց որպես «ազգային պարգեւ», քանի որ վերջ դրեց խոշոր չափերի հասնող դրամանենգությանը: Հետագայում ամերիկահայ գաղութը աստիճանաբար ստվարացավ, հզորացավ եւ արդեն 1924 թ. այնտեղ բնակվում էր 120000 հայ:

– Ի՞նչ մասնագիտություններ էին նրանց մեջ տարածված:

– Հայերը եղել են ինչպես արհեստավորներ, այնպես էլ արհեստավարժ մարդիկ, բայց մեծ էր նրանց մեջ նաեւ գործարարների թիվը: 1867 թ. ԱՄՆ ժամանած Ջեյմս Ասլանյանը իր ձեռներեցությամբ ու աշխատասիրությամբ շատ շուտով դարձել է ժամանակի խոշորագույն «Փիլգրիմ Փրես» անունով սնդկական տպարանը: Սարգիս Շաղալյանի 1890 թ. Բոստոնում հիմնած շաքարեղենի մեծ գործարանը մասնաճյուղեր է ունեցել Կալիֆորնիայի եւ Օհայոյի նահանգներում: Իսկ 1903 թ. Մասաչուսեթսի Ուեսթբրո քաղաքում 200000 հավ եւ 1 մլն ձու ունեցող ագարակատեր Գեւորգ Հակոբյանի ջանքերով հիմնվել է հավաբուծական խոշոր ֆաբրիկա: Հայերն ԱՄՆ-ում ունեին արեւելյան գորգի խանութներ: Հռչակավոր էր այդ առեւտրից ստացված եկամուտը: Այդ ոլորտում մենաշնորհը պատկանում էր երեւելի մեծահարուստ Գյուլբենկյան տոհմի ներկայացուցիչներին՝ Պաշրիկ, Գոլյարի, Հարությունյան եղբայրներին: Այդ ժամանակաշրջանում հայերի կողմից հիմնվել էին լավ ճանաչում ու համբավ ձեռք բերած արեւելյան գորգի 75 խոշոր ընկերություններ եւ 200-ից ավել վերամշակման արհեստանոցներ:

Ընդհանուր առմամբ, XX դ. սկզբներին ԱՄՆ-ում կար հազարից ավելի հայ առեւտրական, մոտ 20 հյուրանոցի, 9 բանկի, 8 գործարանի սեփականատեր:

Ամերիկահայերը զգալի ձեռքբերումներ ունեին նաեւ գյուղատնտեսության ասպարեզում: Այս առումով նրանց գլխավոր կենտրոնավայրն էր Կալիֆորնիայի նահանգի Ֆրեզնոն: Դեռեւս անցյալ դարավերջին այն անապատ էր, եւ այս հովիտը դրախտի վերածելու գործում իրենց ավանդն էին ներդրել նաեւ ամերիկահայ գաղթականները: Իրենց ձեռքը վերցնելով նահանգի լավագույն հողատարածքներն ու այգիները, նրանք զբաղվում են խաղողի մշակությամբ, չամիչի արտադրությամբ, թզենաբուծությամբ, գինեգործությամբ եւ այլն: Կալիֆորնիայի հայերը, հիրավի, խոշոր ներդրում են ունեցել տեղի գյուղատնտեսության զարգացման գործում: Նրանց է պատկանում որոշ մշակաբույսեր (ձմերուկ, բոլղ. սեխ) առաջին անգամ նահանգ ներմուծելու պատիվը: Սեխի խոշոր ցանքատարածություններով մեծ ճանաչում ունեին «սեխի արքա» Գրիգոր Առաքելյանը: Ի դեպ, ԱՄՆ-ի գաղթականական հանձնաժողովի տվյալների համաձայն, հայերը շատ ավելի հաջողակ էին, քան նույնիսկ Կալիֆորնիայի գյուղատնտեսության ասպարեզում մեծ համբավ ունեցող ճապոնացիները, քանի որ կարողացել էին արագ հարմարվել շնորհիվ իրենց աշխատասիրության եւ գործարար ճարպկության:

– Ի՞նչ կասեք XX դ. սկզբների ամերիկահայ գիտնականների եւ գյուտարարների մասին:

– Ամերիկյան բժշկության մեծագույն ներկայացուցիչը ԱՄՆ-ում եւ Եվրոպայում հռչակ վայելող ուռուցքային վիրաբույժ Վարազդատ Ղազանջյանն էր: Կային եւ այլ մի շարք գյուտարարներ: Նրանց շարքում ռենտգենյան ճառագայթների հայտնաբերման ասպարեզում աշխարհում առաջինը հանդիսացած եւ իր հայտնագործության զոհ գնացած բժշկության դոկտոր Միհրան Ղասաբյանն էր: Իսկ Մկրտիչ Կարոն (Կարոյան) հայտնագործել էր գունավոր լուսանկարչությունը: Ուստի պատահական չէ, որ օտարները հայերին բնութագրում էին որպես «Արեւելքի մտավոր սերուցքը», «Արեւելքի անգլոսաքսոնները», «Արեւելքի ֆրանսիացիները» եւ նման այլ արտահայտություններով:

Այսպիսով, ամերիկահայ պանդուխտները ոչ միայն հիմնադրեցին ու զարգացրին ամերիկահայ գաղութը, այլ նաեւ զգալի ավանդ ներդրեցին եւ նպաստեցին իրենց օթեւան տված երկրի բարգավաճմանը:

– Ես կավելացնեի նաեւ՝ բազմապատկեցին Ամերիկայի փառքը: Եվ դրա հետ մեկտեղ, զարմանք եւ հիացմունք է առաջացնում Եղեռնից մազապուրծ ժողովրդի կենսունակությունը, տոկունությունը, վերածնվելու ունակությունն ու կամքը:

Զրույցը վարեց
ՆԵԼԼԻ ՍԱՀԱԿՅԱՆԸ

ՓԱՐԻԶ

«Մոնդի» հերթական հակահայկական հրապարակումը. Պատմության սփողված խեղաթյուրում

Ստամբուլի պետանվտանգության դատարանում քուրդ այլախոհ գրող Յաշար Քեմալի դատապարտման առիթով Փարիզի «Մոնդ» ազդեցիկ օրաթերթը պատմությունը խեղաթյուրող հակահայկական նյութ է զետեղել, որին անդրադառնում է ՀԲԸՄ փարիզյան տեղեկագրի խմբագիր Վարուժան Մարտիկյանը շաբաթաթերթի 1996 թ. մարտի 16-ի համարում: Անդրադարձը քաղվածաբար ներկայացնում ենք ստորեւ:

Գոյություն ունեն պատմությունը խեղաթյուրող բազմահազար տեքստեր, բայց երբեմն պատահում են նաեւ աղավաղվածության առավել նուրբ ձեւեր, որոնք միշտ չէ, որ արթնացնում են մեր զգոնությունը: Այժմ կխոսենք վերջին կարգի աղավաղվածության մասին: «Մոնդ» թերթի մարտի 9-ի մի հրապարակման մեջ, որտեղ խոսվում է Ստամբուլի պետանվտանգության դատարանում քուրդ վիպասան Յաշար Քեմալի 20 ամիս պայմանական բանտարկության դատապարտվելու մասին, Թուրքիայում թերթի թղթակցուհի Նիկոլ Պոպը գրում է. «Ծնված լինելով Ադանայի մերձակա քրդական գյուղերից մեկի միակ քուրդ ընտանիքում, նա իր ներշնչանքը քաղում է հայրենի Կիլիկիայի քրդական ցեղերի ավանդույթներից եւ միաժամանակ իր ընտանիքի ողբերգական արմատներից, որը աքսորված էր եղել Անատոլիայի արեւելքում գտնվող Վանա լճի շրջանից հետեւյալ 1915 թ. ռուսական օկուպացման պատճառով»: Խոստովանենք, որ բավական նրբորեն է ընտրված արտահայտության այս փոքրիկ գլուխգործոցը, որի վրա սահում է հայերի ուշադրությունը:

Չմոռանալով քրդական ցեղերի [illegible], նշենք, որ հեղինակի [illegible] ... վորություն է, որ միշտ էլ հին լռության մատնել Կիլիկիայում հայկական տարրի պատմական ներկայության փաստը, քանի որ ոչինչ չի ասվում այն մասին, թե Ադանայի շրջակա գյուղը ինչպես է դարձել լիովին քրդական:

Վանա լճի շրջանից վտարանդի ընտանիքի ներկայությունը պատճառաբանելով «1915 թ. ռուսական օկուպացման» հետ, Նիկոլ

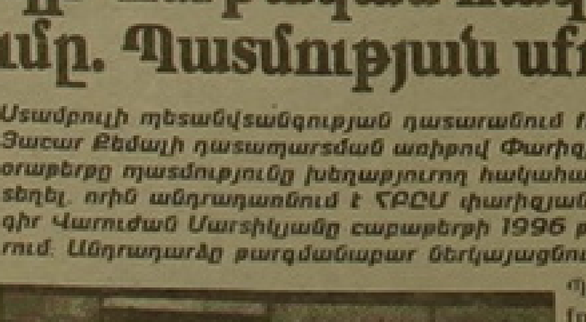

Պոպը հիշեցնում է մի քանի ընտանիքի ողբերգական ճակատագիրը, զոհի դերում փակցնում Օսմանյան կայսրությունը եւ լրիվին լռության մատնում մեծամասնություն կազմած հայերի ներկայությունն իրենց պատմական հողերում:

Օգտագործելով ներկայումս շրջանառության մեջ դրված «Անատոլիայի արեւելք» արտահայտությունը, որպեսզի չնշի բուն քրդական առանձնացման պատերազմը, փոխանակ խոսելու 1915 թ. «հայկական վիլայեթների» մասին, հեղինակն անտրամաբանորեն այն միտքն է ներշնչում, թե արդեն այդ ժամանակաշրջանում օսմանյան կենտրոնական իշխանությունները որոշակի խնդիրներ են ունեցել հաստատուն քուրդ ազգաբնակչության հետ: Այլ կերպ ասած, 80 տարում ոչինչ չի փոխվել, հետեւաբար, հայերի հետ կապված որեւէ ներկայության բուն տեղի չի ունեցել, քանի որ «Անատոլիայի արեւելքում» հայերի ներկայությունն այդ ժամանակաշրջանում բավականաչափ կարեւոր տարր չի եղել իրադարձությունների բացատրության համար:

«Մոնդի» թղթակիցն այստեղ մեկ հարվածով երկու նապաստակ է խփել. «Ռուսական օկուպացումը» չի կարող կասկածի տեղիք տալ պատմական առումով: Հետեւաբար, երբ հանկարծ որեւէ մեկի մտքով անցնի հիշեցնել 1915 թ. հայերի առաջ ողբերգական իրադարձությունը, անտեղյակ ընթերցողը այնպես կհասկանա, թե օսմանյան կենտրոնական իշխանությունների կազմակերպած «բնակչության տեղահանությունները», որոնց ընթացքում հայերը զոհվեցին «սովից ու ցրտից», արդարացվում են վերջիններիս «դավաճանության» պատճառով, որովհետեւ «ռուս զավթիչների» կողմն էին բռնել: Նիկոլ Պոպն այսպիսով անուղղակիորեն տարածում է 1915 թ. ողբերգության եւ ռուս-թուրքական հակամարտության վերաբերյալ ամենաթուրքական վարկածը:

Շատ երեւույթին, մամուլի որոշակի օրգաններ շատ բաներից են վախենում, քանի որ այսքան համառորեն քողարկում են հայերի հետ կապված պատմական ճշմարտությունները:

ԱԿԱԴԵՄԻԱ

Հրատարակչությունն ապավինում է բարեգործների աջակցությանը

Չնայած ֆինանսական սուղ հնարավորություններին, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատարակչությունը շարունակում է մասնագետների եւ հասարակայնության ուշադրությանը ներկայացնել ԳԱԱ գիտական ուսումնասիրությունների արգասիքը՝ հետազոտություններ, գիտական աշխատություններ, գիտական հոդվածներ: Հրատարակչության գլխավոր խմբագիր Սուրեն Ավետիսյանից տեղեկացանք, որ այս տարի հրատարակչության ջանքերով հրատարակված գրքերը համալրվեցին եւս յոթով: Նրանցից են հրապարակախոս Գրիգոր Արծրունուն նվիրված Լ. Գեւորգյանի «Գրիգոր Արծրունին եւ նրա «Մշակը»»՝ Մայր Աթոռ Սբ. Էջմիածնի Վաչե Մանուկյան հրատարակչական հիմնադրամի հովանավորությամբ, Ա. Կարապետյանի՝ նոր արխիվային վավերագրերի վերլուծության հիման վրա Հայաստանի Առաջին Հանրապետության բանակի կազմավորումն ու գործունեության պատմությունը ներկայացնող «Հայաստանի Հանրապետության բանակը 1918-1920 թթ.» աշխատությունը, Ա. Խառատյանի «Հասարակական միտքը Զմյուռնիայի հայ պարբերական մամուլում (1840-1900 թթ.)», Ա. Քոզյանի «Հայ բյուզանդական եկեղեցական բանակցությունների վավերագրերը (1166-1178 թթ.)»՝ Ամերիկայի Հայաստանյայց եկեղեցու Արեւելյան թեմի Տեր Հակոբյան հիմնադրամի հովանավորությամբ, Ս. Հակոբյանի «Մաթեմատիկական անվերջությունը եւ պարադոքսները», Ռ. Նանումյանի աշխատասիրությամբ կազմված «Հուշեր եւ հոդվածներ Ստեփանոս Նազարյանի մասին»՝ տիկին Նոյեմ Խաչիկյանի հովանավորությամբ (ԱՄՆ), Յու. Ալեքսանյանի եւ Տ. Դավթյանի «Կուլտիվացվող լիմֆոցիտների իմուն պատասխանը» համատեղ ուսումնասիրությունը՝ ռուսերեն: Հունվարից սկսած տպագրվել են 8 անուն ամսագրեր՝ գրեթե 60 մամուլ ընդհանուր տպագրական ծավալով, այդ թվում՝ «ԳԱԱ զեկույցներ», «Մաթեմատիկա» (3 համար), «Նեյրոքիմիա», «Ֆիզիկա», «Հայաստանի քիմիական հանդես», «Գիտություններ երկրի մասին»:

«Նյութեր Հայաստանի գիտնականների կենսամատենագիտության» շարքից լույս են տեսել Էդվարդ Չրաքյանին, Սարգիս Վարդանյանին, Վաչե Նալբանդյանին, Գեւորգ Ջահուկյանին նվիրված հատորյակները: Աշխատանքը շարունակվում է (վերջինս կրկին գործում է) եւ առաջիկա տասնօրյակում պատրաստ կլինի Լեւոն Հախվերդյանին վերաբերող գրույկը:

Առաջիկա 2 շաբաթում ընթերցողին կմատուցվի Ստեփանոս Նազարյանի երկերի ժողովածուն, «Հայ ճարտարապետության պատմության» առաջին հատորը, «Դիվան հայ վիմագրության» ժողովածուի 7-րդ հատորը (պարունակում է նյութեր Ուկրաինայի եւ Մոլդովիայի հայկական հուշարձանների եւ վիմագրությունների վերաբերյալ)՝ ԱՄՆ Հայաստանյայց եկեղեցու Արեւմտյան թեմի հովանավորությամբ, Ռ. Յովհաննիսյանի «Անցած, երեկ, այսօր, վաղը» աշխատությունը, Բ աշխարհամարտում զոհված եւ անհայտ կորած հայաստանցի մարտիկների կենսագրական համառոտ տվյալները պարունակող «Հուշամատյանի» երկրորդ հատորը (առաջինը լույս է տեսել նոյեմբերին): Եռահատոր այս ժողովածուն կներկայացնի 100 հազար հայ մարտիկների, թեեւ պատերազմում զոհված եւ անհայտ կորած մեր հայրենակիցների թիվն անհամեմատ ավելին է՝ գրեթե 240 հազար, եւ հետագայում, թերեւս, լրացվի նոր տեղեկություններով: Ընթացքի մեջ է «Լրաբերի» եւ «Պատմաբանասիրական հանդեսի» տպագրությունը:

Վերոհիշյալ գրքերից «Հուշամատյանն» միակն է, որ ֆինանսավորվել է (այն էլ մասամբ) պետության կողմից: Մնացածը բարեգործական հիմնադրամների եւ անհատ բարերարների հովանավորության արդյունք են: Ամսագրերի հրատարակությունն իրականացվել է պետբյուջեի հաշվին:

Քանի որ հրատարակչության շահութաբերությունը պայմանավորված է հրատարակությունների յուրահատուկ (գիտական) ուղղվածությամբ եւ, որպես հետեւանք, փոքր պահանջարկի եւ ցածր տպաքանակի պատճառով բացառվում է, հրատարակչության գործունեության աղբյուրները մնում են բարեգործական ուղիով ձեռք բերվող միջոցները:

ԼՈՒՍԻՆԵ ՊԻՊՈՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ՓԱՐԻԶ

Ցըլմազը կարեւորում է Ռուսաստանի ընտրությունները

Փարիզում ավարտվեցին եվրոպայի դեմոկրատների միության 17-րդ վեհաժողովի աշխատանքները, ուր Թուրքիան ներկայացնում էր Մայր հայրենիք կուսակցության նախագահ, վարչապետ Մեսութ Ցըլմազը: Վեհաժողովում Ցըլմազը ասաց. «Թուրքիան եվրոպայի համար շատ կարեւոր երկիր է, եւ այդ իրողությունը երբեք չպետք է մոռանալ: Թուրքիայի եւ եվրոպական մյուս երկրների խաղաղական ու առեւտրա-տնտեսական հարաբերությունների զարգացման շնորհիվ կբարձրանա եվրոպայի բոլոր ժողովուրդների կենսամակարդակը: Թուրքիան որպես եվրոպայի անբաժանելի մաս միացավ Մաքսային միությանը: Մեր ապագան անմիջականորեն կապված է եվրոպայի ապագային: Բայց կարծում ենք, որ միայն եվրոպայի հետ համագործակցությունը Թուրքիային չի բավարարում: Թուրքիան պետք է դառնա եվրամիության լիիրավ անդամ»:

Այնուհետեւ անդրադառնալով Ռուսաստանում հունիս ամսին կայանալիք նախագահական ընտրություններին եւ դրանից բխող հետեւանքներին, Ցըլմազը ասաց. «Նախագահական ընտրությունների արդյունքները եւ ժողովրդավարական ուժերի հաղթանակը մեծ կարեւորություն են ներկայացնում ոչ միայն Ռուսաստանի, այլ նաեւ համայն աշխարհի եւ հատկապես տարածաշրջանի համար: Ռուսաստանում կայանալիք ընտրությունների արդյունքները շատ կարեւոր են հատկապես Կովկասի եւ Միջին Ասիայի հանրապետությունների Թուրքիայի հարաբերությունների տեսակետից: Թուրքիան նշված երկրների եւ եվրոպայի միջեւ ստանձնել է կամրջի պատասխանատու դերը»:

Ասուլիսում Ցըլմազն ասաց, որ «Թուրքիայի եւ Հունաստանի միջեւ էգեյան ծովի կղզիների առնչությամբ լարվածությունը հաղթահարելու միակ ուղին երկխոսությունն է»:

Հանդիպման շրջանակներում Փարիզում Ցըլմազը երկկողմ հանդիպումներ ունեցավ Ալբանիայի վարչապետ Ալիա Բերիշայի եւ Ֆրանսիայի վարչապետ Ալեն Ժյուպեի հետ: Նույն օրը երեկոյան Մ. Ցըլմազը Փարիզից մեկնեց Գերմանիայի մայրաքաղաք Բոնն:

ԳՐԻԳՈՐ ՇԱՀԲԱԶՅԱՆ

ՉԻՆԱՍՏԱՆ-ՏԱՅՎԱՆ

Հարավարեւելյան Ասիան անհանգիստ է

Ռուսաստանը նույնպես` բայց Ամերիկայի ռազմական ներկայությունից

Տայվանի նեղուցի շրջանում վերջին ժամանակներս ռազմական լարվածության աննախադեպ սրման նկատմամբ Հարավարեւելյան Ասիայի երկրների վերաբերմունքը բնութագրվում է ԶԺՀ-ին եւ Տայվանին ուղղված զսպվածություն դրսեւորելու կոչերով եւ միաժամանակ աշխարհաշրջանի տնտեսական հնարավորությունների հետ կապված տագնապով:

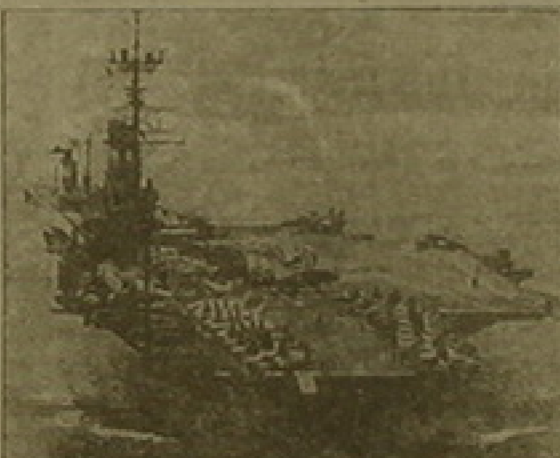

Նրանք դրսեւորում են իրենց կողմնակցությունը «մեկ Չինաստանի» սկզբունքին: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման համաձայն, Սինգապուրի փոխվարչապետ եւ պաշտպանության նախարար Թոնի Տանը հայտարարել է. «Ներկայիս լարվածությունը սպառնում է խարխլել բովանդակ Ասիա-Խաղաղօվկիանոսյան աշխարհաշրջանի անվտանգությունն ու բարգավաճումը»:

Ասիա-Խաղաղօվկիանոսյան անվտանգության խնդիրներին նվիրված սեմինարին մասնակցելու համար մարտի 17-ին Բանգկոկ կմեկնի Ռուսաստանի զինված ուժերի գլխավոր շտաբի պատվիրակությունը:

ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցի հետ զրուցելիս Ռուսաստանի զինվորական պատվիրակության ղեկավար գեներալ-գնդապետ Դմիտրի Խարչենկոն մտահոգություն է հայտնել «տարածաշրջանում ամերիկյան ուժերի ռազմական ներկայության մեծացման» առթիվ: Նրա կարծիքով, Չինաստանի զորավարժությունները «տեղական բնույթ են կրում եւ զորավարժությունների շրջանի անմիջական մոտակայքում ԱՄՆ-ի հարվածային խմբի գտնվելը լրացուցիչ լարվածություն է ստեղծում»: Դա կարող է հանգեցնել «անցանկալի միջադեպերի, որոնք հղի են ամբողջ Ասիա-Խաղաղօվկիանոսյան աշխարհաշրջանի խաղաղության սպառնալիքով», ասել է գեներալը:

Ճապոնիայի կառավարությունը, ձգտելով Պեկինին ցուցադրել իր դժգոհությունը Տայվանի ծովածոցում նրա կողմից անցկացվող զորավարժությունների եւ հրթիռների արձակումների կապակցությամբ, որոշել է հետաձգել 180 մլրդ իեն (մոտ 1.7 մլրդ դոլլար) գումարի նոր արտոնյալ վարկերի հատկացման հնարավորությունը Չինաստանին տրամադրելու շուրջ անցկացվելիք բանակցությունները: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի, Տոկիոն մտադիր է այդ միջոցառմանը սահմանափակ բնույթ հաղորդել եւ չի սառեցնի Չինաստանին տրամադրվելիք նոր վարկերը, ինչը հղի կլիներ երկկողմ հարաբերությունների լուրջ բարդացմամբ:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Առայժմ ընդամենը 78 հոգի՞ է ուզում նախագահ դառնալ

ՄՈՍԿՎԱ, 14 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ելցին, Զյուգանով, Յավլինսկի, Լեբեդ, Գորբաչով: Սակայն Ռուսաստանի նախագահ դառնալ ցանկացողների ցուցակը միայն այսքանով չի սահմանափակվում: Առայժմ կա 78 թեկնածու:

Այդ 78-ից 32-ը բիզնեսմեններ ու բանկիրներ են, 13-ը` Ռուսաստանի Պետդումայի պատգամավորներ: Չորսը կին են:

Ելցինի համար նրան աջակցող խմբերը արդեն ութ միլիոն ստորագրություն են հավաքել: Զյուգանովը ներկայացրել է մեկ միլիոն 700 հազար ստորագրություն: Այդ ստորագրությունները հավաքելն այնքան էլ հեշտ չէ: Մոսկվայում յուրաքանչյուր ստորագրության գինը «ընդհատակյա շուկայում» կհասնի մինչեւ 5 դոլլարի: Ըստ գիտակների, անհրաժեշտ ձայներ կկարողանան հավաքել 5 թեկնածու:

Դուստր Տատյանան օգնում է Ելցինին

ՌԴ նախագահ Բորիս Ելցինի օգնականների խմբում համալրում է կատարվել: Ընտրություններում նրա հաղթանակի ապահովմանը ձգտող անձանց մեջ է հայտնվել նաեւ Ելցինի դուստր Տատյանան: Նա աշխատում է առաջին փոխվարչապետ Օլեգ Սոսկովեցի հետ սերտ համագործակցությամբ, եւ վերջինիս խոսքերով, անգնահատելի օգնություն է ցույց տալիս: Էլ ո՞վ կհամարձակվի նախագահին առանց թաքցնելու ասել ողջ ճշմարտությունը, նրան 7-րդ երկնքից իջեցնել երկիր, եթե ոչ հարազատ դուստրը: Եւ Տատյանա Բորիսովնան ջանում է ի դերեւ չհանել հոր եւ նրա զինակիցների հույսերը: Ասում են, թե նա օգնում է նաեւ նախագահի նոր նկարագրի ստեղծմանը: Դուստրը հետեւում է հոր ամեն ինչին` ժպիտին, կոստյումին, սանրվածքին: Նախագահական ընտրությունների պատմության մեջ սա առաջին դեպքը չէ: Անցյալ տարի «հավերժական անհաջողակ» Ժակ Շիրակի դուստրը հորը մեծապես օգնեց

նախագահ ընտրվելու գործում, նրան սովորեցնելով լինել առավել հանդուրժող ու համբերատար: Ինչպես նաեւ ավելի շատ ժպտալ: Տեսնենք, թե դա որքանով կհաջողվի Տատյանային:

«ԿՈՄՍՈՄՈԼՍԿԱՅԱ ՊՐԱՎԴԱ»

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ավստրալիա. Թունավոր սարդերի պատճառով խուճապ Սիդնեյում

Ավստրալիայի ամենամեծ քաղաք Սիդնեյում խուճապ է տիրում, այստեղ վերջերս կրկին շատացել են այսպես կոչված ձագարաձեւ սարդերը, որոնց խայթոցները մահացու են: Աշխարհի ամենաթունավոր սարդը համարվող այդ հոդվածոտանին ունի երկար իրան, սեւ է, մազմզոտ եւ Սիդնեյի ծոցում գոյություն ունի արդեն 4 մլն տարի, այսինքն այնքան, որքան բնակիչ ունի քաղաքը: Մարդիկ այլեւս չեն համարձակվում լողալ ջրավազանում, այգում աշխատել առանց ձեռնոցների կամ բոբիկ քայլել գիշերվա ժամերին: Սիդնեյցիները հագնվելուց առաջ ուշադիր տնտղում են իրենց հագուստները: Վերջերս բժիշկները ստեղծել են այդ սարդի թույնը չեզոքացնող հակաթույն, սակայն խայթոցի դեպքում զոհը պետք է շատ արագ հասնի հիվանդանոց, քանի որ հակառակ դեպքում նա կարող է մահանալ 10 րոպեից:

Վարորդական ընդհանուր վկայական ամբողջ եվրամիությունում

Եվրամիության արդարադատության ատյանը գտնում է, որ եվրոպացի այն ավտոմոբիլիստները, որոնք բնակվում են եվրամիության մեկ ուրիշ պետությունում եւ իրենց վարորդական վկայականը չեն փոխանակել տեղականի հետ, այսուհետեւ չեն կարող դատապարտվել վկայական չունենալու համար: Այս տարվա հուլիսի 1-ից վկայականը փոխանակելու անհրաժեշտություն չի զգացվի, քանի որ եվրամիության 15 երկրները համաձայնել են փոխադարձաբար ընդունել անդամ մյուս երկրների վարորդական վկայականները:

«ԼԻԲԵՐԱՍԻՈՆ»

ԳԻՏԱԺՈՂՈՎ

Անգլիացիները չեն հավատում Զյուգանովի ՆԷՊ-ին

Լոնդոնում անցկացված տնտեսական գիտաժողովում Ռուսաստանը Վերակառուցման ու զարգացման եվրոպական բանկի սանդղակի համաձայն 4 գնահատական ստացավ երկրի օրենսդրության համար: Նույն գնահատականին էին արժանացել նաեւ Չեխիան, Սլովակիան, Բուլղարիան: Սակայն օրենքների կենսագործման առնչությամբ Ռուսաստանի նվաճումները գնահատվում են 1 թվանշանով: Չնայած դրան, այս տարի պատկերը կարող է արմատապես փոխվել. Ռուսաստան կարող է ներխուժել օտարերկրյա կապիտալ: Հիշյալ բանկի փոխնախագահ Գայ դը Սերինեսի կարծիքով, դրա համար ստեղծված են անհրաժեշտ պայմաններ:

Բայց դա չի նշանակում, թե բարեփոխումներն անշրջելի են: Ինչպես նշեց Սոցիալական շուկայի հիմնադրամի նախագահ եւ Վարվիկ քաղաքի համալսարանի քաղաքատնտեսության պրոֆեսոր լորդ Սկիդելսկին, լենինյան ՆԷՊ-ի տարիներին նույնպես Արեւմուտքի բազմաթիվ փորձագետներ կարծում էին, թե Ռուսաստանն անդառնալիորեն գնում է դեպի կապիտալիզմ: Հայտնի է, թե այդ ամենն ինչով ավարտվեց: Ներկայումս Ռուսաստանը կրկին հայտնվել է պատմական ճամփաբաժանում: Այս կապակցությամբ խորհրդաժողովում բուռն կերպով քննարկվեց այն հարցը, թե ինչ տեղի կունենա կոմունիստների իշխանության գլուխ անցնելու դեպքում:

Կանխատեսումներն ամփոփված լորդ Սկիդելսկու խոսքերով, իրադարձությունները կարող են զարգանալ երկու սցենարով. առաջին. կոմունիստները կփորձեն լրջորեն իրականացնել իրենց ծրագիրը, մասնավորապես կրկին կազգայնացնեն խոշոր ձեռնարկությունները, վերահսկողություն կհաստատեն գների նկատմամբ: Դա անմիջապես կհարվածի բնակչությանը: Պետությանը վերադարձված գործարանները կպահանջեն հսկայական սուբսիդիաներ, հարկ կլինի միացնել դրամահատ հաստոցը, իսկ դա անխուսափելի կդարձնի սղաճը: Երկրորդ տարբերակ. կարող է պարզվել, որ Զյուգանովն ընդամենը գայլի մորթով ոչխար է: Այդ դեպքում ՌԴ կոմկուսը կփորձի կատարել իր ծրագրի միայն առանձին կետեր: Այդուհանդերձ, ռուսաստանցիների կենսամակարդակը կընկնի, քանի որ նոր իշխանությունների քաղաքականությունն իրագործող վարչական ապարատը կլցվի [illegible] մարդկանցով. նրանք ստիպված կլինեն [illegible] սովորել, այսինքն յուրացնել այն փորձը, որին ներկայիս ղեկավարները արդեն տիրապետում էին վերջին 3-4 տարիներին:

Ռուսաստանում Բրիտանիայի նախկին դեսպան, իսկ այժմ մի շարք բանկերի եւ ընկերությունների խորհրդական Ռոդրիկ Բրեյթվեյթը նույնպես գտնում է, որ ՌԴ կոմկուսի վերնախավն անկարող է ձերբազատվել կոմունիստական մտածողության կաղապարներից եւ Ռուսաստանը դուրս բերել վերելքի ուղի:

«ԻԶՎԵՍՏԻԱ»

Գերմանիան իր միջուկային թափոնները կառաքի Հունգարիա եւ Ռուսաստան

Նախկին ԳԴՀ-ի տարածքում գտնվող Գրայֆսվալդ Լուբմինի ատոմակայանի թափոնները, որոնք անցյալ ամիս առաքվել էին Հունգարիա, ի վերջո կհանգրվանեն Ռուսաստանում, հայտնում են հունգարացի բնապահպանները: Գերմանիայի համար այդ արգասիքներն անօգտագործելի են Արեւմուտքի որեւէ ատոմակայանում: Մինչդեռ Հունգարիայում գտնվող Պակսի ատոմակայանը, որը խորհրդային կառուցվածք ունի, ինչպես որ, ի դեպ, Գրայֆսվալդ-Լուբմինինը, կարող է դրանք վերօգտագործել որպես վառելիք:

Այսպիսով Գերմանիան շահեկանորեն ազատվում է իր միջուկային թափոններից: Նա դրանց յուրաքանչյուր տոննան 1 մարկ խորհրդանշական գնով վաճառել է հունգարացիներին, որոնք փոխադրումը կատարել են իրենց հաշվին: Միջուկային օգտագործված նյութերի 235 տարաները Պակսի ատոմակայանում կպահվեն այնտեղ 3 շաբաթով: Դրանից հետո սպառված թափոնները Ուկրաինայով կտեղափոխվեն Ռուսաստան, որը դրանք կընդունի դոլլարային վճարման դիմաց:

Հունգարական «Էներգիա կլուբ» բնապահպանական խմբի ներկայացուցիչ Ժոժա Ֆոլանեիը ասում է, որ այս գործողությունը շատ արգասավոր է ամենքի համար, միայն թե օգտագործված միջուկային վառելիքը չափազանց վտանգավոր է: Նա ավելացնում է, որ իրենց տեղեկությունների համաձայն, ռուսաստանցի փորձագետները մի քանի ամիս առաջ այցելել են Գրայֆսվալդ

դի ատոմակայան եւ Հունգարիան ու Ռուսաստանը թափոններին առնչվող պայմանագիր են ստորագրել: Ռուս բնապահպանների ճնշմամբ 1993 թ. ընդունվել էր մի օրինագիծ, որով Ռուսաստանին արգելվում էր ուրիշ երկրներից ներմուծել օգտագործված միջուկային վառելիք: Սակայն նախկին սոցիալիստական երկրները բացառություն են կազմում:

Պակսի ատոմակայանի ինժեներներից մեկը խոստովանում է, որ իրենք ռուսների հետ խոր պայմանագիր են կնքել Գրայֆսվալդի միջուկային վառելիքի վերաբերյալ: Այս տեղեկությունը հաստատում է նաեւ Հունգարիայի ատոմային էներգիայի ազգային գործակալության մի պաշտոնյա, ընդգծելով, որ ռուս-հունգարական համագործակցությունը հին արմատներ ունի: «Մենք Ռուսաստանի հետ միջկառավարական համաձայնագիր ունենք 1966 թվականից: 1994 թ. դրանք համալրվեցին նոր սահմանափակ համաձայնագրով: Ռուսաստանը մեզ վառելիք է մատակարարում, բայց վառելիքը պարտավորվում է «ետ բերել թափոնները», ասում է նա:

Պակսը Հունգարիայի միակ ատոմակայանն է, ապահովում է երկրի էներգետիկ կարիքների 40 տոկոսը: Թեեւ ատոմային էներգիայի միջազգային գործակալությունը այն համարում է աշխարհի 25 առավել փաստահեղի ատոմակայաններից մեկը, դրա տեխնոլոգիան, այնուամենայնիվ, ստիպում է բանակցել նախկին «ավագ եղբոր» հետ եւ անտեսել Արեւմուտքում գտնվող միջուկային թափոնների վերամշակման կենտրոնները, որոնց վստահելիության աստիճանը խիստ կասկածելի է:

«ԼԻԲԵՐԱՍԻՈՆ»

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Camera Obscura-ն ղեկավարում է մասնագիտությամբ ճարտարապետ լուսանկարիչ Արի Գեորգիուն, իսկ ամենամյա մրցույթ-փառատոնն անցկացվում է Հունաստանի մշակույթի նախարարության հովանավորությամբ: «Գեորգիուի աշխատանքն անհնի էր 44 տարբեր դահլիճներում 115 լուսանկարչի ցուցահանդես կազմակերպելը հե՞շտ բան է», ասում է զրուցակիցս Վահան Քոչարը, գուեւ այնպես, նաեւ զուգահեռ լուսանկարչություն: Դասական կոչված լուսանկարչության կողքին ցուցադրվել են նաեւ ժամանակակից տեխնիկական միջոցների (համակարգիչ) միջնորդությամբ աշխատանքներ (նույն լուսանկարիչ Տակիս Զերլաաս, Ֆրանկ Մեյնդոն, Ժան-Գարրիկ Լոդեզ, Արփորում Գալերիում), նաեւ վիդեո ինստալյացիաներ (Մանթոս Սանթորինեոս):

«Ռեփկիս» գրքի ստեղծման) ընականաբար Ընտանի երկրպագուներին անտարբեր չէր կարող թողնել: Ճապոնով օտար այցելուներից շատերին է գրավել «Երեւանյան դասկերներ» դրամանական անունով լուսանկարների շարքը: Վահան Քոչարի լուսանկարչական օբյեկտիվը ներկայացնում է մեր բազմաչարչար հայրենի դեմքը բամանջանական ընտանիքի կամարակապ դրսռուհանեներից անդին «բաղված» են սեփա-

«Հայ լուսանկարիչների երկու սերունդ» Photo Synkyria-96-ում

Անցնող տարի փետրվարի 1-28-ը Սալոնիկում Camera Obscura-ի կազմակերպությամբ անցկացվում է լուսանկարչության միջազգային փառատոն: Photo Synkyria-96 թվով 9-րդ միջազգային այս մրցույթին Հայաստանից մասնակցում էր լուսանկարիչ Վահան Քոչարը ներկայացնելով նաեւ հոր Անդրանիկ Քոչարի աշխատանքները:

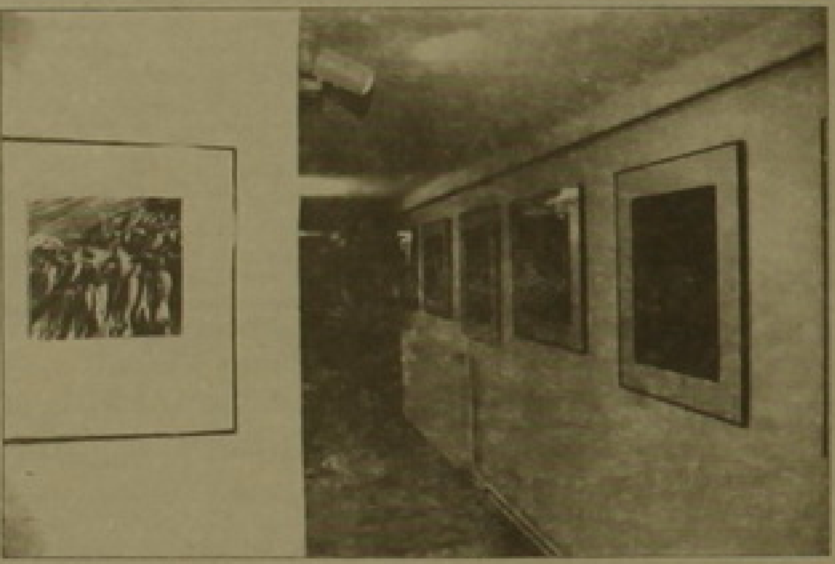

գահանդեսների դահլիճների լուսանկարներում ցույց տալով գրավել էմորդիցիան: Մրցույթին մասնակցել է 65 հոգի: 50-ը ներկայացրել են Ֆրանսիան, Գերմանիան, Սլովակիան, Իտալիան, ԱՄՆ, Հոլանդիան, Ռուսաստանը, Անգլիան, Հայաստանը: Քոչարների ցուցահանդեսը բացվել է առաջին օրը, Համազգայինի սրահում «Հայ լուսանկարիչների երկու սերունդ» վերնագրով: Ի դեպ, Համազգայինը 4 տարի առաջ է այցելել Camera Obscura-ին, որ վերջինս սկսել է անդրադառնալ հայկական թեմաներին: Տեղեկացնենք նաեւ, որ այդ թեմաներով առաջին անգամ ցուցադրվել է հրեա լուսանկարչուհու «Երուսաղեմի հայկական եկեղեցին» շարքը: 94-ին մրցույթին մասնակցել է լուսանկարիչ Պողոս Պողոսյանը, 95-ին գերմանացի մի հայազգի ֆոտոգրաֆից, որի օբյեկտիվը ներկայացրել է դասական Հայաստան, գաղթօջախներ, Ղարաբաղ, Հայաստանի Հանրապետության լայնընդգրկուն շարքը: Շնորհիվ Համազգայինի ավետաբեր տիկին Տիրուհի Գալֆայանի, Փյունիկյանի բարեկամական ծախսաշար (ճանապարհածախս, 7-օր հյուրանոց, հավերաժում, սրահ, յուղ, ապակի, շրջանակ) աշխատանքի հայ լուսանկարիչների մուտքը Photo Synkyria այսուհետ անընդհատ կլինի: Ըստ ցուցահանդեսի 107 էջանոց դասկերագրքի դասակարգման, այն ունեցել է 3 բաժին՝ բնանկար, մարմին եւ հոգի, կինը լուսանկարչության մեջ: Առաջին անգամ ցուցադրվող նկարիչների կողքին մեծ թիվ են կազմել վարպետները: Photo Synkyria-ն ներկայացրել է

Համազգայինի սրահում Անդրանիկ Քոչարը ներկայացել է 40 գործով՝ հիմնականում դիմանկարներ (50x60), Վահանը՝ 30 քանակով (30x40) բաղկացած «Իմ հայրենիքը» շարքով: Մեծ մասամբ են այդ շարքի 95-ին ստեղծված գործերը, որոնք դեռեւս ծանոթ չեն երեւանյան արվեստասերներին: «Իմ հայրենիքը» ընդգծված բաժանվում է գեղանկարչի (հիմնականում լեռներ) եւ գծանկարչի (հարսի դասկերներ) տեսողության: Վահան Քոչարի ասելով, մասնագետների աչքից չի վրիպել, իսկ ցուցահանդես-վաճառքում այցելուների կողմից կարծր 5 կես (փոմաստեան) իր գործերն են սպասել, (գինը 40 դոլլար), 6-ը հոր դիմանկարները (գինը 250 դոլլար): Դիմանկարների շարքում «Հովհաննես Շիրազը մոր հետ» հայտնի լուսանկարը, (որն ըստ Վահան Քոչարի, առիթ է եղել «Հուշարձան մայ-

կան տների կտուրները, բիկուններում բարձրահարկեր, իսկ դրսռուհանեից դուրս նայող ծեր կնոջ կիսախավարի մեջ խտացված ծերությունն ընդհանրացնող դասկերը առանձնանում է բանաստեղծական երանգով:

Վահան Քոչարի ասելով, Photo Synkyria-ի 2-ական առաջին (1200 դոլլար) եւ 2-ական երկրորդ (800 դոլլար) մրցանակները տրվել են 2 հույնի, 1 ռեղիկի, 1 խալալացու: Իսկ հայ լուսանկարչին այս մրցույթը հնարավորություն ընձեռեց մասնակցել առաջիկա Իսպանիայում կայանալիք «Լեռներ» անունը կրող 2 տարին մեկ կազմակերպվող միջազգային բիենալեին: Լեռների երկիրը «Լեռներ» ցուցահանդեսում առաջին անգամ է ներկայացվում Վահան Քոչարի 4 լուսանկարով (50x60):

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆ

Էլի մեկ զոհ. ո՞րն է լինելու հաջորդը

«Ազգն» իր ընթերցողներին պարբերաբար տեղեկացրել է Երեւանի Պատմության թանգարանի եւ նրա «շուրջ» ծավալվող իրադարձություններին: Երեկ թանգարանի կոլեկտիվը, Մարդու իրավունքների պաշտպանության հելսինկյան կոմիտեի երեւանյան մասնաճյուղի աջակցությամբ, մամուլի ասուլիս էր հրավիրել թանգարանի անավարտ շենքում՝ փորձելով հակազդել թանգարանի վերաքննակեցման մասին Խաղաղապետարանի մարտի 12-ի որոշմանը: Մասնաճյուղի նախագահ Ա. Իշխանյանը, բացելով ասուլիսը, ներկաների ուշադրությունը հրավիրեց թանգարանի շենքի վաճառքի իրավական կողմի վրա՝ մատնանշելով բույլատրված օրինախախտումները: Մասնավորապես վկայակոչվեց պատմամշակութային հուշարձանների պահպանության մասին 1979 թվականի դեկտեմբերի 21-ի օրենքը (վերջինս առայժմ չեղյալ չի հայտարարված), որի համաձայն պատմամշակութային հուշարձանների վաճառքը, նվիրատվությունը եւ այլ օտարումն արտոնվում է միայն հուշարձանների պահպանության պետական մարմիններին նախապես ծանուցելու դեպքում: Մինչդեռ, ըստ այդ առնչությամբ մշակույթի նախարարությանն ուղղված հարցման պաշտոնական պատասխանի (այն ստորագրված է մշակույթի փոխնախարար, նախկինում հուշարձանների պահպանության վարչության պետ Կորյուն Ղաֆադարյանի կողմից) վարչությունը նախապես չի տեղեկացվել գործարքի մասին:

Ընդհանրապես, գործարքը պատված է գաղտնիության անհասկանալի շղարշով: Նախ, ինչպես իր ելույթում նշեց ԱԺ պատգամավոր Արշակ Սադոյանը, եթե թանգարանը վաճառվել է աճուրդով (ինչպես ներկայացվում է), ապա հասկանալի չէ, թե ինչու լրատվական որեւէ միջոցով որեւէ տեղեկություն չի «սողոսկել» այդ մասին: Երկրորդ, պարզ չէ, թե ինչու վաճառքի գումարի կեսը փոխանցվել է ոչ թե Երքաղգործկոմին, որն իրականացրել է վաճառքը, այլ «Հայաստան» հիմնադրամին: Այնուհետեւ՝ ինչո՞ւ է «թաքնվում» գնորդը (նախապես գործարքը վերագրվում էր «Միդլենդ Արմենիա» բանկին, որն այսօր պաշտոնապես ժխտում է իր մասնակցությունը, հետագա «հետաքննությունից» պարզվել է, որ շենքի գնորդը անգլիական Computer industrial establishment համակարգչային ընկերությունն է՝ հանձին համալսարանի դասախոս Արա Ալեխանյանի, որը թանգարանի շենքը գնել է անգլիացի մեծահարուստ Վայե Մանուկյանի հովանավորությամբ): Պարզվում է նաեւ, որ աճուրդից գոյացած գումարի մյուս կեսը (այն, ինչպես տեղեկացրել են մեր նախորդ հրապարակումներում, տրամադրվելու էր պատմության թանգարանին՝ վերջինիս նոր «հանգրվանի» վերանորոգման նպատակով) առ այսօր վավերացված չէր որեւէ փաստաթղթով, եւ խաղաղային իշխանությունները նոր-նոր են պատրաստվում գրավոր ձեւակերպումներում տալ բանավոր խոստումները:

Բացի այդ, Խաղաղապետարանի մարտի 12-ի որոշումը (թանգարանը տեղափոխել գործկոմի շենք, սկսել ցուցադրությունը) հակասության մեջ է Երքաղգործկոմի փետրվարի 2-ի որոշման հետ (դադարեցնել ցուցադրությունը, լուծարել թանգարանի գիտական 7 ստորաբաժանումներից 6-ը):

Եւս մի հանգամանք, որ, թերեւս, հետաքրքիր ընթերցողին: Ինչպես տեղեկացանք ներկա Շահումյան դպրոցի տնօրեն Լ. Վարդգեսյանից, գործարքի զոհերից մեկն էլ (որն առ այսօր համեստորեն լռում էր) Շահումյան դպրոցն է: Վերջինս մասնաշենքը Երեւանի նախկին Խաղաղապետի խնդրանքով գրեթե մեկ տարի առաջ «ժամանակավորապես» հատկացվել էր Սպանդարյան շրջանի գործկոմին: Սակայն տարեսկզբին, առանց ձեւականությունների, այն «բալանսից-բալանս» հանձնվել է գործկոմի տնօրինությանը, եւ դպրոցն այսօր հյուրի կարգավիճակում է սեփական տարածքում: Մասնաշենքի 4-րդ հարկը դեռեւս պատկանում է դպրոցին, եւ 150 դպրոցականներ մնացել են «խաղից դուրս» վիճակում:

Ավելացնենք, որ նախանձելի չէ նաեւ «գործկոմականների» վիճակը: Մեկ տարի առաջ տեղափոխվելով դպրոցի մասնաշենք, նրանք վերանորոգել էին այն, իսկ հիմա ստիպված են կիսել Մյասնիկյան շրջանի գործկոմի տարածքը (երկու շրջաններն, այսպես ասած, միավորվել են մեկ՝ Կենտրոնական շրջանում): Առայժմ նրանց իրերը հանգրվանում են դպրոցի մարզադահլիճում: Վերջինս, Խաղաղապետարանի որոշմամբ, նույնպես տրամադրվելու է թանգարանին: Իսկ դպրոցը, հասկանալի է, «յոլա կգնա» առանց մարզադահլիճի կամ, ասենք, կանցնի «բացօթյա մարզումների», իսկ անձրեւային օրերին երեխաները կարող են մարզվել թանգարանային ցուցանմուշների «արանքում»:

Թերեւս տեղին է որն. Սադոյանի այն նկատառումը, թե, ելնելով «խեղդվողների փրկությունը խեղդվողների գործն է» սկզբունքից, երեւանցիներն իրենք պետք է հոգան պատմամշակութային հուշարձանների պահպանությունը՝ բեկուզ համաժողովրդական հանգանակության ճանապարհով: [illegible]եցնենք, որ խնդրո առարկա տարածքը նախկին օփորդաց վարժարանի շենքը, կառուցվել է հենց ժողովրդի միջոցներով:

ՍՈՆԱ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Գուրգեն Մուշեղյանը Երեւանի գլխավոր ճարտարապետ

Երեւան քաղաքի գլխավոր ճարտարապետ է նշանակվել Գուրգեն Մուշեղյանը: Նախկին ճարտարապետին՝ Աշոտ Մխիթարյանին փոխարինած պարոն Մուշեղյանը 1962-64-ին եղել է Գյումրիի, իսկ 1982-89-ին Երեւանի գլխավոր ճարտարապետը: Մուշեղյանի հեղինակած կառույցներից է Երեւանի Հրազդան մարզադաշտը, Գյումրիի օդանավակայանը, Երեւանի մարզահամերգային համալիրը, սանիտարական այլ կառույցներ:

American University of Armenia
Extension Program
offers you the course

Written Communication Skills in English

This course [illegible]signed to the students' writing skills and uses in modern American terminology, with special focus on practical business communications. Students will be expected to write extensively and to learn how to edit their own work and their peers. The course will include class discussions, as well as reading and writing assignments. Teaching will be conducted with the use of modern texts and various medium that take into the cultural aspects of American written communication. The course is designed for students who have intermediate or advance level of English and who need to develop proficiency in writing for personal or professional purposes.

Additional Information:

- Prior to admission and in order to determine the general level of the participants, applicants will be asked to take an English test. Registration for test will be from February 29 to March 15, at the American University of Armenia (AUA), room #19.

- The English test will administered on March 19, 1996, in the large auditorium of the AUA at 3:00 p. m.

- Classes will begin on April 1, 1996 and will be for a duration of six weeks (6 hours per week).

- Monthly f[illegible] The dram equivalent of $40.

For further information, please call the University Extension office at 27-16-58.

ԲԵՄԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վերընձյուղելով հայկական թատերական ոգին

Հասմեճյանի «Վասակը» Նյու Յորքում

Մարտի 3-ին ՀԲԸՄ-ի նորաստեղծ թատերախումբը Նյու Յորքի հայ արվեստասերների դատին է ներկայացրել ժամանակակից լրագրող Ռոբեր Հասմեճյանի «Վասակ» թեմադրությունը, որը պատմում է իր ամբողջ կյանքը երեխաներին նվիրած հայկական դպրոցի հայոց լեզվի ուսուցչուհու ողբերգական մասին: Գրված 1976-ին եւ հրատարակված 1978-ին, պիեսն անմիջապես դրական գնահատանքի է արժանացել եւ վաստակել Ալեք Մանուկյան մշակութային հիմնադրամի մրցանակը: Հասմեճյանը ներկայիս Աստորիայում հրատարակվող Մարմարա օրաթերթի գլխավոր խմբագիրն է: Նրա բեղուն գրչին են պատկանում նաեւ «Կեանքի մը երեք կիրակիները», պիեսը, որն արժանացել է Անահիտ մրցանակի, «Մարդու մենության եւ խենթության մասին» էսսեն, որն 1991-ին ստացել է Ալեք Մանուկյան արձակի մրցանակը, «Աղասադը» վեպը եւ բազմաթիվ այլ պիեսներ, հոդվածներ ու թարգմանություններ: 1986-ին Արմինըյին Միրրոր Սփեքթեյթըր շաբաթաթերթի խմբագիր Արա Գալայճյանի հետ նա պարգեւատրվել է լրագրության ասպարեզում Ռիտա եւ Վարդգես Պալյան մրցանակով:

ՀԲԸՄ-ի Նյույորքյան թատերական ասպարեզ այս վերադարձը նշանակալի երեւույթ է համարում Միրըր Սփեքթեյթըր շաբաթաթերթը՝ նշելով, որ ճանաչված ռեժիսոր եւ դերասան Գրիգոր Սաղամյանի «Արտաշատ» թատերախմբի ելույթներից հետո հայերեն լեզվով ներկայացումներ չէին եղել Նյու Յորքում: 1992-ից սկսած այս նոր թատերախումբը երաժշտական եւ թատերական ռեվյուներով էր հանդես գալիս («Ինչպես կշարունակվի նվագել երաժշտությունը» եւ «Թանթաքրօս», որի մասին ժամանակին գրել ենք «Ազգի» էջերում): «Վասակը» փառատոնին վերջին տասը տարիների ընթացքում հայերեն լեզվով ներկայացված առաջին խոշոր թեմադրությունն է, որով խումբը ցանկացել է տեղի հայկական համայնքի հոգում վերընձյուղել Սաղամյան թատրախմբի ոգին: Նորաստեղծ խումբը կազմավորվել է համայնքի նվիրյալ ու տաղանդավոր ուժերի ոգեւորության շնորհիվ: Դերասանների թվում են Արքուհի Մարկը, Ասողիկ Սեւակը, Ռաֆֆի Կնաջյանը, Արտաշես Բոյանը, Պետրոս Չերդելյանը եւ Սեւան Սեյլիմյանը: Ռեժիսորն է դերասան Նաթիա Իսգյուզարը: Ներկայացումը, որը նվիրված է եղել հայկական դպրոցներին եւ մշակույթին անշահախնդրորեն ծառայող ՀԲԸՄ-ի 90-ամյա փառավոր հոբելյանին, տեղի է ունեցել Կարդոզո Յաշիվայի դահլիճում:

Հ. Օ.

digitised by A.R.A.R.@

ԲՌՆՑՔԱՄԱՐՏ

Պարտության թանկ գինը

ԳՐԻԳՈՐ ԱՄԻՐՋԱՆՅԱՆ,
Վաշինգտոն, Փրանկլին

Մեկ տարի առաջ Լոնդոնի «Լոնդոն արենա» մարզադահլիճում բրիտանացիները ոգեւորված պաստառներով էին դիմել պրոֆեսիոնալ բռնցքամարտի WBC միջազգային ֆեդերացիայի հովանու տակ անցկացվող միջին քաշի աշխարհի չեմպիոնի կոչման համար բրիտանացի Նայջըլ Բեննի եւ ամերիկացի հավակնորդ Ջերալդ Մաքքլելլանի միջեւ մրցավեճը: Այս ֆեդերացիայի ծանր քաշի չեմպիոն Մաքքլելլանը, որը երկու եղբայրների հայր է, տեղափոխվելով միջին քաշ, հաղթելու ավելի մեծ հավանականություններ ուներ: Առաջին իսկ ռաունդում Մաքքլելլանը Նայջըլ Բեննին գետին տապալեց, 8-րդ ռաունդում նույնպես, բայց 10-րդ ռաունդում ինքը Մաքքլելլանը ուժգին հարված ստանալով ծունկը դրեց գետնին: Մրցավարը հաշվեց բացից: Եւ երբ հասավ 10-ի, Մաքքլելլանը անսպասելիորեն կորցնելով գիտակցությունը, փռվեց հատակին: Անմիջապես տեղափոխելով հիվանդանոց, նրան վիրահատություն ենթարկեցին: Նրա ուղեղում արյուն էր կուտակվել: 10 օր անց Մաքքլելլանը խոր քնից արթնացավ: Բայց այսօր Մաքքլելլանը լրիվ կույր է: Նա դժվարությամբ է խոսում եւ հազիվ է շարժվում: ԱՄՆ տեղափոխված Մաքքլելլանը Յոփրոնսի իր տանն ամեն օր ստանում է 500 դոլարի բժշկական օգնություն: Նա 500 հազար դոլարի պարտք ունի ամերիկյան երկու հիվանդանոցների, որտեղ բուժվել է: Լոնդոնում տեղի ունեցած այդ չարաբաստիկ մարտի համար Մաքքլելլանը ստացել էր ընդամենը 62920 դոլար: Այդ մրցավեճը կազմակերպել էր բռնցքամարտում հայտնի գործարար Դոն Քինգը, որը սիրում է դոլարները մինչեւ, եղբայրը, որ 77 կգ էր կշռում, Նայջըլ Բեննի հետ մարտի ժամանակ, իջել է 61 կգ-ի: Մեկ ամիս անց Ջերալդ Մաքքլելլանի քաշը հասավ 90 կգ-ի: Լիզա Մաքքլելլանն ասում է, որ եղբայրը հիմա հոգեկան ծանր ապրումների մեջ է: Դոն Կինգը իր

կողմ դնել: Լիզա Մաքքլելլանը բռնցքամարտիկի քույրը, այսօր պայքարի մեջ է բռնցքամարտի WBC միջազգային ֆեդերացիայի հետ, որը չի տալիս իր եղբոր հասանելիք ապահովագրության 100 հազար դոլարը, եւ բռնցքամարտի բրիտանական ֆեդերացիայի հետ, որը նույնպես պարտք է 75 հազար դոլար: Լիզա Մաքքլելլանը մեղադրում է բոլոր այն կազմակերպություններին, որոնք իրենց գրպանները մեծ գումարներ են դնում ի վնաս բռնցքամարտիկների: Ըստ Լիզա Մաքքլելլանի, ոչ ոք չի ուզում է, որ Ջերալդ Մաքքլելլանի խնդիրներով (բուժման հետ կապված) կարգել է 320 հազար դոլար: Նա մեղավոր է համարում Ջերալդ Մաքքլելլանի ընտանիքին, որ Լոնդոնից Ամերիկա տեղափոխեց հիվանդ բռնցքամարտիկին: Բանն այն է, որ Մեծ Բրիտանիայում բժշկությունը ձրի է, եւ այդ դեպքում Մաքքլելլանը ոչ մի պարտք չէր ունենա: Այո, այդպես է, աշխարհի ամենահարուստ երկրում ԱՄՆ-ում, բժշկությունը իր թանկ գինն ունի, եւ վայ աղքատներին...

ՎՈԼԵՅԲՈԼ

ՀՀ առաջնության նախնական փուլն ավարտվեց

ԵՐԵՎԱՆ, 14 ՄԱՐՏ, ՓԱՄՍ: Ավարտվեցին վոլեյբոլի Հայաստանի տղամարդկանց եւ կանանց առաջնության նախնական փուլի հանդիպումները, որոնք անցկացվեցին Վանաձորում, Արթիկում, Աբովյանում եւ Սիսիանում: Վանաձորում հաղթել ճանաչվեցին Երեւանի բժշկական թիվ 1 ուսումնարանի կանանց եւ Թումանյանի շրջանի տղամարդկանց հավաքականները: Արթիկում ամենաուժեղը գտնվեցին տեղի թիվ 2 մարզադպրոցի մարզուհիները եւ Գյումրի քաղաքի տղամարդկանց թիմը: Աբովյանում մրցակցությունից դուրս էին ֆիզկուլտուրայի ինստիտուտի մարզական ակումբի մարզուհիները եւ Մարտունու շրջանի վոլեյբոլիստները: Սիսիանում բոլորից հաջող հանդես եկան Գորիսի կանանց հավաքականը եւ Սիսիանի տղամարդկանց թիմը: Կանանց մրցաշարի եզրափակիչի հաղթողները միմյանց միջեւ կպայքարեն հաղթողի կոչման, որն էլ իրավունք կտա մասնակցելու բարձրագույն խմբի առաջնությանը: Իսկ ահա տղամարդկանց ուժեղագույն քառյակի հաղթողը ուժեղների խմբի ութերորդ կպայքարի անցյալ տարվա անհաջողակ թիմի հետ մրցապայքարում:

Բավարարվեցին 8-րդ տեղով

ԵՐԵՎԱՆ, 14 ՄԱՐՏ, ՓԱՄՍ: Իրանից հայրենիք վերադարձան Հայաստանի հավաքականի ծեռնագնդորդները, որոնք մասնակցեցին այս երկրի իսլամական հեղափոխության տարելիցին նվիրված մրցաշարին: Ասպարեզ էին դուրս եկել 12 երկրների 16 թիմեր, ընդ որում տանտերերը ներկայացված էին 5 թիմով: Հայաստանի հավաքականը հաղթելով Պակիստանի, Չինաստանի, Օմանի, Ղրղզստանի թիմերին, այնուհետեւ անհաջողության մատնվեց Վրաստանի եւ Սիրիայի պատվիրակների հետ խաղերում եւ գրավեց 8-րդ տեղը:

Մեր հավաքականը նաեւ երկու ընկերական հանդիպում անցկացրեց: Նախ հայ մարզիկները 32–30 հաշվով առավելության հասան Ցագ քաղաքի մեծահասակների հավաքականի նկատմամբ, իսկ այնուհետեւ 28–18 հաշվով պարտության մատնեցին նաեւ քաղաքի երիտասարդների թիմին: Մեր պատվիրակությանը ընդունեց Իրանի փոխնախարար, որը գոհունակություն հայտնեց հայ-իրանական մարզական կապերի ընդլայնումից:

Բռնցքամարտիկները նախապատրաստվում են Ստայկիում

ԵՐԵՎԱՆ, 14 ՄԱՐՏ, ՓԱՄՍ: Բեզատուսի մայրաքաղաք Մինսկի մոտակայքում գտնվող Ստայկի մարզաբազա մեկնեցին Հայաստանի բռնցքամարտի հավաքականի անդամները, որոնք ուսումնամարզական հավաք կանցկացնեն նախապատրաստվելով Եվրոպայի առաջնությանը: Թիմի մարզիչներ Ռաֆայել Մեհրաբյանը եւ Արմեն Անտոնյանն այնտեղի փորձառու մարզիկների հետ, ինչպիսիք են Նշան Մունչյանը, Միխայլ Ղազարյանը, Լեոնիկ Պապոյանը, Արթուր Միմայիլյանը, միաժամանակ հավակի են հրավիրել նաեւ մի շարք խոստումնալից երիտասարդների: Այնտեղից էլ բռնցքամարտիկները կմեկնեն Դանիա, մասնակցելու Եվրոպայի առաջնությանը:

ՃԱՊՈՆԻԱ

Ասպարեզ դուրս կգան վետերանները

ԵՐԵՎԱՆ, 14 ՄԱՐՏ, ՓԱՄՍ: Վաղը ֆուտբոլի Հանրապետական մարզադպրոցի (Մալաթիա) դահլիճում կմեկնարկի Երեւան քաղաքի մինի ֆուտբոլի վետերանների մրցաշարը, որին կմասնակցեն Հայաստանի երկու հավաքականները, «Էրեբունի», «Երկրապահ» եւ «Նաիրիս» թիմերը: Մասնակիցները կպայքարեն Երեւանի քաղաքապետարանի հատուկ գավաթը: Կրկին մրցասպարեզ դուրս կգան հայկական ֆուտբոլի ոչ վաղ անցյալի այնպիսի աստղեր, ինչպիսիք են Արկադի Անդրեասյանը, Սուրեն Մարտիրոսյանը, Նորայր Մեսրոպյանը, Արմեն Սարգսյանը, Խորեն Հովհաննիսյանը եւ այլք: Առաջինը հաղթող թիմերը կլինեն Հայաստանի երկու հավաքականները:

ԵՎՐԱԳԱՎԱԹ

Կարատեն, երեխաները եւ «Վիշապ Բալլ Z-ը»

Ճապոնական շարժապատկերները (մուլտֆիլմերը) մի քանի տարի է, ինչ գրավել են եվրոպական հեռուստաեթերները: Եվ ճապոնական մուլտֆիլմերի հերոսները շատ մեծ հեղինակություն են ձեռք բերել եվրոպայի փոքրիկների մոտ: «Վիշապ Բալլ Z»-ի փոքրիկ հերոսը վիշապներին նմանվող վաչ մարդկանց (դրակոն) դեմ պայքարելիս հաճախ դիմում է կարատեի հնարքների: Ճապոնական շարժապատկերները մեջտեղ է բերել ճապոնական հզոր մի մարկետինգ, որը հեռուստատեսությամբ ցուցադրելով «Վիշապ Բալլ Z»-ի սերիաները, միաժամանակ վաճառում է մուլտֆիլմերի հերոսների պատկերներով նկարազարդ ալբոմներ, որոնք փոքրիկները հափշտակում են անմիջապես: Ամեն մի տպագրությունից միայն Ֆրանսիայում առնվազն վաճառվում է 50 հազար տպաքանակ: Իսկ հեռուստատեսությամբ «Վիշապ Բալլ Z»-ի հերոս Սանգոկուին հետեւում են բազմամիլիոն փոքրիկներ: Ճապոնացիներն այս «Վիշապ Բալլ Z»-ին ավելի մեծ արժեք տալու եւ եկամուտները բազմապատկելու համար հրավիրեցին միջազգային 5-րդ դան ունեցող կարատեի չեմպիոն ժակ Սերֆատին: «Ես պատրաստվում եմ Սանգոկու անունով այս հերոսին, քանի որ նա երեխաներին ցույց է տալիս ճշմարտության ուղին եւ լավի պայքարը վատի դեմ, որը մեր կարատեի ծագման հիմքն է», ասում է ժակ Սերֆատին, միաժամանակ իր գրպանը դնելով բազմահազար դոլլարներ, որը պայմանագիր է կնքել ճապոնական AB Production ֆիրմայի հետ: Այս վերջինը «Վիշապ Բալլ Z»-ի տերն է:

Սա շատ ձեռնտու պայքար է լավի

վատի դեմ, բայց հարկ է ավելացնել, որ նման հզոր մուլտֆիլմերով ճապոնացիները իրենց մշակույթն են տարածում շատ ազգերի, նույն թվում եւ հայ պատանիների մոտ: Ցավալի է, որ մեր երեխաները մոռանալով Վարդանին, Հայկին եւ Բելի պատմությունները իրենք իրենց Սանգոկու են անվանում:

Գ. Ա.

ՀԱՄԱՌՈՏ

«Ռապիդը» վերադարձավ արձակուրդից

Գավաթակիրների գավաթի քառորդ եզրափակիչի մասնակից Վիեննայի «Ռապիդը» ձմեռային դադարից հետո, վերստին մեկնարկեց երկրի առաջնությունում: 19-րդ օրը նա ծնկի բերեց «Լինցին» 2–0 հաշվով եւ այսպիսով պահպանում է 8 միավորի իր առավելությունը Գրացի «Շտուրմի» հանդեպ (վերջինիս մարզիչն է «հարավսլավացի» Իվիցա Օսիմը), ուր խաղը պայուսակում նախավերջին հորիզոնականը զբաղեցնող «Ադմիրա Վաքերի» հետ հետաձգվել է մարտի 20-ին:

Ս. Մ.

Հաջողվեց փրկել պատիվը

Թյուրիմացություն..., Բուլղարիայի ազգային հավաքականը, որը Եվրոպա-96-ի եզրափակիչի մասնակից է, նախապատրաստական հանդիպում անցկացրեց՝ իր ուժերը չափելով... Ռուսաստանի երկրորդ լիգայի Յարոսլավլի «Շիննիկ» թիմի հետ: Այս հանդիպմանը մասնակցեցին փոքր թվով լեգիոներներ: Նրանք միայն ուր հոգի էին խանմեկի մեջ... Առաջին խաղակեսից հետո խաղը շահելով ընդամենը 1–0 հաշվով, Պենեւին հաջողվեց փրկել թիմի պատիվը միայն երկրորդ խաղակեսում երիտասարդ փոխարինողներին խաղադաշտ դուրս բերելուց հետո (4–1):

Ս. Մ.

Կինոֆիլմ լողորդ Մարկ Սպիտցի մասին

Օլիմպիական խաղերի յոթակի չեմպիոն ամերիկացի անվանի լողորդ Մարկ Սպիտցը բազմաթիվ առաջարկություններ է ստացել, որպեսզի համաձայնվի, որ իր կյանքի վերաբերյալ ֆիլմ նկարահանվի: «Բայց ես կարծում եմ, որ իմ կյանքում կարեւոր եւ զարմանալի բաներ չեն եղել եւ համոզված չեմ, որ այն կարող է հետաքրքրել ժողովրդին», ասաց Սպիտցը:

Սիմփսոնին չեն սիրում

Ամերիկյան ֆուտբոլի նախկին աստղ Սիմփսոնին, որին կապակցում են իր կնոջ եւ նրա ընկերոջ սպանության մեջ, այլեւս չեն սիրում ոչ ընկերները եւ ոչ էլ քաղաքի բնակիչները: Գոլֆի նրա խաղընկերները վերջերս Սիմփսոնին հեռացրին իրենց թիմից:

«Մեջիկը» նորից ուշադրության կենտրոնում

Լեգենդար բասկետբոլիստ Մեջիկ Ջոնսոնը տեւական ընդմիջումից հետո վերադառնալով մրցասպարեզ նորից բոլորի ուշադրության կենտրոնում: Նրա լուսանկարները տպագրվել են ամերիկյան երեք ամենամեծ թերթերի՝ Newsweek-ի, Time-ի եւ US & World News-ի առաջին էջերում:

Շումախերի մեքենան թանկ է

Մայքլ Շումախերի «Ֆորմուլա-1»-ը, նոր տիպի «Ferrari-456 GT» մեքենան ունի 12 գլխանի եւ 443 ձիաուժ շարժիչ, որը կարող է զարգացնել մինչեւ 312 կմ/ժ արագություն: Մեքենան անչափ թանկ է եւ արժե 250 հազար դոլար:

Բաղդադի շուրջ շախմատային կրքեր են բորբոքվում

ՀԱԱԳԱ, 14 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Շախմատի աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսի համար Անատոլի Կարպով-Գատա Կամսկի մրցամարտը Բաղդադում անցկացնելու ՖԻԴԵ-ի որոշումը լուրջ հակազդեցության է հանդիպել մարզական աշխարհում: Ֆրանսիական մամուլը նշում է, որ ՖԻԴԵ-ն «իր հոգին վաճառեց սատանային»: Հոլանդացի գրոսմայստերներ Յան Թիմմանը եւ Ջոն Վան դեր Վիլը այս որոշումը բնութագրել են որպես «կատակերգություն եւ շախմատի համար վատ հետեւանքներով լի»:

Նրանք նշել են, որ եթե Բաղդադը դառնա նաեւ նոր համակարգով աշխարհի առաջնության անցկացման վայր, ապա նույնիսկ նախատեսված 5 միլիոն դոլարի մրցանակային ֆոնդը չի գայթակղի նրանց մեկնելու Իրաք:

ԱՄՆ դեսպան

ՓԻՏԵՐ ԹՈՄԱՍԵՆԸ

հրավիրում է

մասնակցելու բարեգործական համերգին, որ կկայանա մարտի 23-ին, ժամը 18-ին, «Արամ Խաչատրյան» սրահում:

Համերգից հետո պարոն եւ տիկին Թոմասենը կազմակերպում են ընդունելություն:

Խնդրվում է ներկայանալ փողկապով: Համերգի տոմսերի վաճառքից գոյացած գումարը կտրամադրվի Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբին՝ յանկան գանց անհրաժեշտ նոր գործիքներ գնելու համար:

Շատերն մասնակցելու այս հանդեսի միջոցառմանը: Տոմսերը սահմանափակ քանակով վաճառվում են ԱՄՆ դեսպանատանը, Հայաստանի Ամերիկյան համալսարանում, Ամերիկայի հայկական համագումարի գրասենյակում եւ «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահի տոմսարկղում:

Օրվա հետքերով

ՇՈՒԱԼՆԻԱՐ

Ոճրագործը երկու կիրք ուներ՝ փոքրիկ տղաներ ու հրազեն

Երեկվա «Ազգում» հայտնել էինք Կենտրոնական Շոտլանդիայում տեղի ունեցած ողբերգության մասին: Այսօր հայտնի են դարձել այդ մահաբեկչության մանրամասները:

Չորեքշաբթի առավոտյան, դասերը սկսվելուց անմիջապես հետո, Սթերլինգշիր կոմսության Դանբլեյնի փոքրիկ քաղաքի միակ դպրոցի սպորտային դահլիճ մի զինված մարդ է ներխուժել ու կրակել է դպրոցականների եւ ուսուցիչների վրա: Ֆիզկուլտուրայի դասն այդ ժամանակ նախակրթարանի անենափոքրերը 4-5 տարեկան երեխաներն էին անցկացնում: 3-4 րոպեի ընթացքում դասարանի 29 աշակերտներից 28-ը կամ սպանվել են, կամ էլ վիրավորվել: Վերջին, ծերված սկյալների համաձայն, արդեն 16 աշակերտ է զոհվել ու նրանց ուսուցչուհին: 10 երեխա եւ 2 ուսուցիչ էլ հիվանդանոցում են: Հանցագործը 4 ատրճանակով է զինված եղել եւ կարճ ժամանակահատվածում կատարված կրակոցների առատությունը այնտեղից տպավորություն է ստեղծել, թե հանցագործը ավտոմատ զենքով է զինված: Ավարտելով սպանդը ոճրագործն ինքն իր ճակատին է կրակել:

Ոստիկանությանը հաջողվել է արդեն պարզել հանցագործի ով լինելը: Այդ անհավանական ոճրագործության հեղինակը Դանբլեյնից ոչ հեռու գտնվող Սթերլինգ քաղաքի բնակիչ, 43-ամյա Թոմաս Համիլթոնն է, որը նախկինում բոյսկաուտների ջոկատի պետ է եղել: 20 տարի առաջ անվայել վարքի համար նրան խայտառակել ու աշխատանքից վռնդել են: Սակայն նա չի դադարեցրել երեխաների հետ շփման մեջ մտնելու փորձերը: Պարզվել է, որ Համիլթոնի տան պատերն ամբողջովին փոքրիկ տղաների լուսանկարներով են պատված: Մի քանի անգամ նա նույնիսկ է փորձել փոքրիկ տղաների՝ ակումբներ բացել, սակայն ամեն անգամ էլ այդ ակումբները փակվել են, քանի որ դրանց ղեկավարն իրեն անվայել է պահել: Դատարան, սակայն, գործը չի հասել, չնայած ոստիկանությունը տեղյակ է եղել Համիլթոնի հակումների մասին: Ոստիկանությունը Համիլթոնի մեկ այլ կրքի մասին էլ է իմացել. նա հրազենի մոլի սիրահար էր: Եւ նրանից ոստիկանությունը վճռական միջոցների չի դիմել, քանի որ Համիլթոնը օրենքի պահանջների տեսադաշտում է եղել, եւ ոստիկանությունը մեկ անգամ նրա տանը նույնիսկ խուզարկել է: Ավելին, ոստիկանությունը հաստատել է, որ Համիլթոնը զենք կրելու արտոնագիր ուներ ու տեղի հրաձգային ակումբի անդամ էր: Նա զարմանալի էր, բնակելի շահեր ու մենակ էր ապրում: Ոստիկանության ներկայացուցիչը հայտարարել է, որ Համիլթոնը մտնելով դպրոց կրակել է բոլորի վրա անխտիր, եւ որ ինչ-քան իրեն է հայտնի, մարդասպանը նախկինում տվյալ դպրոցի հետ երբեք ոչ մի առնչություն չի ունեցել:

Անցյալ շաբաթ Համիլթոնը նամակ է եղել Անգլիայի թագուհուն, խնդրելով, որ իր վրայից հանեն մանկական ու պատանեկան խմբեր ղեկավարելու արգելքը: Միաժամանակ նա թուղթիկներ է գրել ու պահանջել, որ տեղական իշխանությունները նոր ակումբ բացելու թույլտվություն տան իրեն:

Դանբլեյնը շոկի մեջ է: Բնակիչներին օգնություն ու աջակցություն ցուցաբերելու համար քաղաքում հատուկ հակաճգնաժամային կենտրոն է ստեղծվել: Դանբլեյնի բնակիչներին ուղղված ցավակցական իր ուղերձում Մեծ Բրիտանիայի թագուհին հայտարարել է, որ կիսում է ամբողջ երկիրը պատած սուգն ու սարսափը: Անգլիայի վարչապետ Ջոն Մեյջորն ասել է, որ այդ ողբերգությունը մարդու բանականության սահմաններից դուրս է: Երեկ վա անգլիական բոլոր թերթերը Դանբլեյնի ողբերգության մասին են գրում: «Դեյլի Թելեգրաֆն» իր խմբագրականը հետեւյալ խոսքերով է ավարտում. «Մենք պետք է սփոփենք Դանբլեյնի ողբերգության զոհերի հարազատներին ինչպես կարող ենք: Որոշ ժամանակով մեր բոլորիս զվարթությունները շատ քիչ նշանակություն կունենան, համեմատած նրանց ողբերգության հետ, ում երեխաները ռազմադաշտական փոքրիկ քաղաքում են զոհվել»: «Գարդիանն» իր խմբագրականում գրում է. «Մեծ Բրիտանիայում 26 հազար դպրոց կա, եւ այդ դպրոցների ցուցակում Դանբլեյնի, այդ փոքրիկ, բարեկեցիկ քաղաքի դպրոցը, թվում էր, թե ամենավերջին էր նման վտանգների: Սակայն ողբերգությունը հենց այդ դպրոցում տեղի ունեցավ»: «Գարդիանը» պահանջում է, որ մասնավոր անձանց մոտ գտնվող հրազենի հանդեպ ավելի խիստ վերահսկողություն իրագործվի: «Չէ որ Համիլթոնը դպրոց գնալիս մի քանի ատրճանակ է մոտն ունեցել: Մեծ Բրիտանիայում մասնավոր անձինք օրինական հիմունքներով ձեռքերին այժմ 1 միլիոն միավոր հրազեն ունեն», գրում է «Գարդիանը» ու հարցնում. «Արդյոք չէ՞ արդյոք դա մի երկրում, որտեղ ոստիկանները սովորաբար զինված չեն լինում»:

ԳՐԻԳՈՐ ԷՄԻՆ-ՏԵՐՅԱՆ

Ոստիկանության եւ ցուցարարների բախում Ստամբուլում

ԱՆԿԱՐԱ, 14 ՄԱՐՏ, ՆՏ-DPA Չորեքշաբթի օրը երեկոյան Ստամբուլում ոստիկանության եւ ձախ-ծայրահեղական ցուցարարների միջեւ տեղի ունեցած ընդհարման ժամանակ, որը վերածեց երկժամյա փոխհրաձգության, վիրավորվել են 8 ոստիկան եւ մեկ ցուցարար: Քաղաքում անկարգությունները շարունակվում էին նաեւ հինգշաբթի առավոտյան: 200 ցուցարարներ չորեքշաբթի օրը փորձ են արել փակել Ստամբուլի Սաղթեփ թաղամասի հիմնական բանուկ ճանապարհը: Երբ հայտնվել է ոստիկանությունը, որոշ ցուցարարներ ոստիկանության վրա բոցավառվող սումբեր են շպրտել, այնուհետեւ ամբոխի միջից լսվել են կրակոցներ: Ոստիկանությունը պատասխան է բաց արել: Կալանավորվել են նախ 15 հոգի, այնուհետեւ Սալիփեյկոյ թաղամասում եւս 20 հոգի, որտեղ ցուցարարների մի խումբ քարերով եւ բոցավառվող սումբերով հարձակվել է ոստիկանության վրա: Հինգշաբթի առավոտյան Ստամբուլի Սուլթանբեյլի թաղամասում գտնվող տրեֆեկտուրային վարչակազմի շենքը գրոհի է ենթարկվել երեք ուղղություններից, եւ այդ տարածքում սումբի պայթյուններ են տեղի ունեցել: Ինչպես հաղորդել է Անատոլու Նորությունների գործակալությունը վերջին դեպքում զոհեր չկային եւ ոչ ոք չի ձերբակալվել: Մեկ ուրիշ պայթել է աջ-ծայրահեղական ուղղվածություն ունեցող Ազգային շարժման կուսակցության տեղական գրասենյակի բակում եւ որոշ նյութական վնաս է պատճառել: Ոստիկանության կարծիքով գրոհողները ընդհատակում գործող ձախ ծայրահեղականներ են:

Շնորհակալություն. Միջխաղաղային հեռախոսակայանի 07 ծառայության N 26 պատասխանատու օրիորդին կամ տիկնոջը հայտնում եմ իմ խորին երախտագիտությունը՝ անհրաժեշտ եւ շատ կարեւոր պահին բարձր մակարդակով սպասարկման համար:
ԱԲՈՆԵՆՏ 52-27-23 (ՄԵԼԻՔՅԱՆ)

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի
Հատուկ դասընթացների բաժին

ԽՈՍԱԿՑԱԿԱՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԱՆԳԼԵՐԵՆՈՎ

Այս դասընթացը նախատեսված է կատարելագործելու այն ուսանողների լսելու եւ խոսելու հմտությունները, որոնց անգլերենի իմացությունը առնվազն փոքր-ինչ սկսնակի կամ միջին մակարդակի է: Դասընթացն իր բնույթով ամբողջապես հիմնված է զրույցների վրա, որոնց ընթացքում հատուկ նշանակություն կտրվի դասարանում ծերերի փոխանակմանը՝ զրուցակիցների կամ փոքր խմբերի միջեւ: Յուրաքանչյուր շաբաթ ծրագրում կընդգրկվեն ուսանողների կարողություններին եւ կարիքներին համապատասխան տարբեր թեմաներ: Առարկայական նյութերը կօգնեն արտահայտվելու զրույցների համար անհրաժեշտ բառային եւ լեզվական բազան: Թեեւ դասընթացը հիմնականում նպատակաուղղված է զարգացնելու խոսելու եւ ընկալելու ունակությունները, ժամերի կառուցվածքը նաեւ որոշ քերականական նյութեր: Ակնկալվում է, որ յուրաքանչյուր ուսանող ակտիվ մասնակցություն կունենա քննարկումներին եւ պատրաստ կլինի ընդգրկվելու բոլոր այն վարժություններին, որոնք կառաջարկվեն ուսուցչի կողմից:

- Մինչեւ ընդունելությունը, դիմորդները պետք է անցնեն անգլերենի իրենց իմացությունը ստուգող հարցազրույց:
- Անգլերենի հարցազրույցի համար գրանցումը տեղի կունենա մարտի 13-ից մինչեւ մարտի 27-ը, Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում, 19 սենյակում:
- Անգլերենի հարցազրույցը տեղի կունենա մարտի 28-ին, ժամը 13-ին, 9d սենյակում:
- Դասերը կսկսվեն 1996 թ. ապրիլի 8-ին եւ կտեւեն տասներկու շաբաթ (շաբաթական վեց ժամ):
- Դասընթացի համար ամսավճարը 40 ամերիկյան դոլարին համարժեք դրամ է:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար կարող եք դիմել
Բաղրամյան պող. 40
Հայաստանի ամերիկյան համալսարան
Հատուկ դասընթացների բաժին, 19 սենյակ, հեռ. 27-16-58:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՓՈՐՁԱՌՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ֆրանսիան Մուռոռոայի դաշտանագիրն ստորագրեց վերապահումներով

Խաղաղ օվկիանոսի հարավում միջուկային զենքի ստեղծմանը վերաբերող Ռարոտոնգայի պայմանագրին Ֆրանսիան հարել է որոշ վերապահումներով եւ պարզաբանիչ հայտարարություններով, հաղորդում է Ֆրանսպրեսս գործակալությունը, վկայակոչելով երկրի արտաքին գործերի նախարար Էրվե դը Շարետի խոսքերը: Գործակալության թղթակցին տված հարցազրույցում նախարարը նշել է, որ Ֆրանսիայի փորձարկումների ավարտից հետո բան չկա եւ որ երկիրը նույն կերպ էր վարվել նաեւ ավելի վաղ Տլատելոլկոյի պայմանագրի արձանագրությունն ստորագրելիս: Նույն կարգի հայտարարություններ արել էր ԽՍՀՄ-ը 1986 թ. եւ անում են այսօր Մեծ Բրիտանիան ու ԱՄՆ-ը Ռարոտոնգայի պայմանագրի արձանագրությունների ստորագրման առնչությամբ: Այսպիսով, Ֆրանսիան արդեն մասնակից էր երկու միջուկազերծ գոտիների ստեղծմանը. Լատինական Ամերիկայում (Տլատելոլկոյի պայմանագիր) եւ Խաղաղ օվկիանոսի հարավում (Ռարոտոնգայի պայմանագիր): Նրան առաջարկված են ստորագրել նաեւ նույն կարգի երկու նոր պայմանագրերի հավելյալ արձանագրությունները: Բանգկոկի պայմանագիրը վերաբերում է Հարավարեւելյան Ասիային, Պելինդաբայինը՝ Աֆրիկային:

Ֆրանսիան միջուկային զենքը չտարածելու պայմանագրին հարել էր 1992 թ., իսկ 1995 թ. ապրիլի 6-ի հայտարարությամբ փորձել էր համաձայնել միջուկային զենք չունեցող պետություններին անվտանգության երաշխիքներ եւ երկրների օրինական պաշտպանության խնդիրները: Ֆրանսիայի վերջին հայտարարություններն ու վերապահումները վերաբերում են որոշ բացառիկ դեպքերում միջուկազերծ պետությունների դեմ միջուկային զենք գործադրելու հնարավորությանը: Այդ վերապահումներն արդեն համաձայնեցված են ԱՄՆ-ի, Ռուսաստանի եւ Մեծ Բրիտանիայի հետ: Դրանք չեն հակասում ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդում 1995 թ. ապրիլի 11-ին միաձայն ընդունված թիվ 984 բանաձեւին, որով հաստատվում է օրինական պաշտպանության խնդիրները: Պ. Բ.

ԱՅԱՔՍ
Փիրմանը ապրիլի 1-ից կազմակերպում է տուրիստական ուղեւորություն
ԵԳԻՊՏՈՍ
Հանելի ընդգրկումով, ժամանց, ճաշ, տեսարժան, հանգիստ
ԿԱՀԻՐԵ- 3 գիշեր, ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱ- 4 գիշեր 650 ԱՄՆ դոլարի համարժեքով
ՀՈՒՐԳԱԴԱ- 3 գիշեր, ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱ- 4 գիշեր 665 ԱՄՆ դոլարի համարժեքով
ՊՈՒ-ՇԿԻՆ 43Ա 531573 524564

ԶԳՈՒՇԱՑԵՔ
դիֆթերիայի վարակ կա

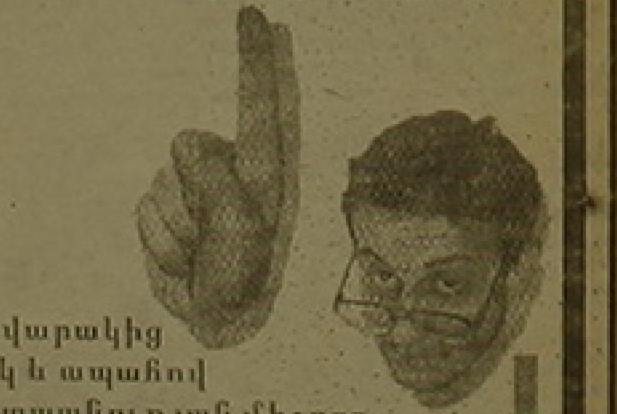

Այդ վարակից միակ և ապահով պաշտպանության միջոցը
ՊԱՏՎԱՍՏՈՒՄՆ Է

Հանրապետության առողջապահության նախարարի հրամանի համաձայն
(բոլոր տարիքային խմբերին)
ասպարեզում է պատվաստվել դիֆթերիայի դեմ:
Դիմեք Ձեր տեղամասային պոլիկլինիկաներին
ԽՆԱՄԵՔ ՊԱՏՎԱՍՏՎԵԼ ԱՅՍՕՐ, ԵԹԵ ԿԱՐԵԼԻ Է ԱՅՍՕՐ:

Անվճար տեղեկություններ Հայաստանում գործող ձեռնարկությունների *առաջարկի* եւ *պահանջարկի* մասին հեռախոսով: Զանգահարել 589167, 581351 «Սփյուռ»:

«Դարբնական» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց ... 6914 ... Տպաքանակը 3000 Ստորագրված է տպագրության 14-03-1996 Գինը 75 դրամ

digitised by A.R.A.R.@